C86 – WEL8

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2008-2009

6 januari 2009

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN

INHOUD

Interpellatie van mevrouw Gerda Van Steenberge tot mevrouw Veerle Heeren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het stijgend aantal hiv-besmettingen onder homomannen 1
Met redenen omklede motie 6

Vraag om uitleg van de heer Piet De Bruyn tot mevrouw Veerle Heeren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de aanwezige expertise bij centra voor algemeen welzijnwerk (caw's) in verband met genderdiversiteit 6

Vraag om uitleg van mevrouw Helga Stevens tot mevrouw Veerle Heeren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het tekort aan PAB-assistenten 8

Vraag om uitleg van de heer Piet De Bruyn tot mevrouw Veerle Heeren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de preventie van zelfdoding, en meer bepaald het gesprek tussen de Vlaamse en federale overheid 11

Vraag om uitleg van de heer Bart Caron tot mevrouw Veerle Heeren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de neutraliteit van Kind&Gezin 13

Vraag om uitleg van de heer Bart Caron tot mevrouw Veerle Heeren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de resultaten van het UNICEF-rapport over de veranderingen in de kinderopvang 14

Vraag om uitleg van van mevrouw Vera Van der Borght tot mevrouw Veerle Heeren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de wachttijden voor thuisbegeleiding van kinderen met autisme 17

Vraag om uitleg van mevrouw Else De Wachter tot mevrouw Veerle Heeren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de stijging van het aantal thuislozen 19

Vraag om uitleg van mevrouw Gerda Van Steenberge tot mevrouw Veerle Heeren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het project ‘Training op maat van caw-medewerkers in het omgaan met intrafamiliaal geweld’ 22

BIJLAGE
Bijlage bij de vraag om uitleg van de heer Bart Caron tot mevrouw Veerle Heeren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de resultaten van het UNICEF-rapport over de veranderingen in de kinderopvang: Uitgaven kinderopvang in 2009 27

Voorzitter: de heer Luc Martens

Interpellatie van mevrouw Gerda Van Steenberge tot mevrouw Veerle Heeren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het stijgend aantal hiv-besmettingen onder homomannen

De voorzitter: Mevrouw Van Steenberge heeft het woord.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Mevrouw de minister, ik heb het genoegen om u als eerste een interpellatie te mogen stellen. Ik bewonder uw ongelooflijke ijver en kennis, waardoor u op deze korte tijdspanne alle vragen en interpellaties kunt beantwoorden. Ik was trouwens verwonderd dat deze commissie kon plaatsvinden.

Minister Veerle Heeren: Mevrouw Van Steenberge, ik heb van in het begin gezegd dat dit geen belemmering mag zijn voor de werkzaamheden van de commissie. Ik moet echter toegeven dat mijn verbondenheid met het Woonzorgdecreet groter is. Maar ik heb wel alle vragen doorgenomen en ze zijn bijzonder interessant.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Ik wou mijn interpellatie starten met een verwijzing naar de begrotingsbespreking, maar dat gaat ook niet meer. De toenmalige minister, de heer Vanackere, had mij beloofd mij niet te zullen uitlachen of belachelijk te maken als ik daarover een vraag zou stellen.

Mijn interpellatie blijft uiteraard actueel. Zij is opgesteld naar aanleiding van de Wereldaidsdag eind november 2008. De krantenartikels daarbij zijn nu een beetje gedateerd, maar de problematiek blijft bestaan. Het Wetenschappelijk Instituut Volksgezondheid publiceerde toen nieuwe cijfers over de verspreiding van hiv/aids. Ze geven een duidelijke groei aan van het aantal mannen dat besmet geraakt door homoseksuele contacten. België zit bovendien in de Europese top vijf van het aantal besmettingen met hiv. In 2007 raakten minstens 197 personen besmet door homoseksueel contact. Dat is bijna een verdubbeling in vergelijking met vijf jaar geleden. Het is schrijnend dat de Belgische cijfers van besmettingen via homo- en biseksuele contacten in 2007 die van de eerste waarnemingen in 1985 overstijgen.

Er is ondertussen een aantal acties ondernomen. Er werden preventiecampagnes gestart. Er was de campagne Safe Sex Charter. Blijkbaar hebben die campagnes tot hiertoe niet veel uitgehaald. Opvallend dit jaar is ook het toenemende aantal jonge homomannen. Meer dan één op zeven van de nieuwe diagnoses in 2007 was jonger dan 25 en bijna één op drie jonger dan 30.

Men kan zich vragen stellen bij de lopende campagnes. Sensoa zegt zelf dat sterke preventieacties, homozaken die via het Safe Sex Charter in condooms voorzien, wetenschappelijk onderzoek naar het profiel van de jonge homomannen die besmet raken en een gecoördineerd aidsbeleid nodig zijn om de verspreiding van het virus in ons land tegen te gaan. Maar blijkbaar is dat alles niet voldoende. Vzw Sensoa zegt dat de overheid op financieel vlak te weinig inspanningen levert. Zij verwachten meer.

Mevrouw de minister, ik heb tijdens de begrotingsbespreking vragen gesteld over het budget van vzw Sensoa en over de actieplannen die door deze vzw op gang werden gebracht, ook in het kader van de open coördinatiemethode van de commissie Gelijke Kansen. Zoals u weet, stel ik daarover veel vragen. Ik heb toen die actieplannen volledig doorgenomen. Op basis daarvan heb ik deze vragen gesteld.

Volgens de laatste beleidsbrief blijven de hoofddoelstellingen van vzw Sensoa de preventie van soa's, het stimuleren van een goede relationele en seksuele opvoeding en veilig vrijgedrag. Wegens de hoge gezondheidsrisico's werd aan Sensoa de opdracht gegeven om een rondetafel te organiseren met alle belangrijke actoren op het veld om de problematiek bij mannen die seks hebben met mannen, te analyseren en aan te pakken. Sensoa ontvangt hiervoor jaarlijks een subsidie van 2.220.000 euro. Dat is toch niet weinig. Daarnaast ontvangt de organisatie een bijkomende projectsubsidie van 10.000 euro om het bereik van haar campagne bij homomannen te vergroten.

De actieplannen Gelijke Kansen van het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, in het kader van de open coördinatiemethode, melden dat een van de strategische doelstellingen is: het verhogen van het welbevinden van de holebi's via het sensibiliseren en informeren enerzijds en 'empowerment' van de holebi's anderzijds. Daartoe worden tal van concrete acties voorgesteld waarbij men informatie over veilige seks tracht te brengen in een kader waarin aandacht is voor het geheel van de seksuele gezondheid en het psychomedische welzijn van de homomannen.

Mevrouw de minister, ik heb hiermee op zich absoluut geen probleem. Ik vind dit echt een noodzaak. Maar bij sommige acties stel ik mij toch wel vragen omdat ik mij afvraag of zij niet eerder contraproductief werken en of zij nog wel binnen de hoofddoelstellingen van vzw Sensoa geplaatst kunnen worden.

Men weet dat mannen in een homosauna vaak een soa hebben. Men heeft daarop gewezen in de krantenartikels naar aanleiding van de Wereldaidsdag. Men benadrukte daarin ook dat er steeds meer besmettingen zijn bij jonge homomannen. Als men weet dat mannen in een homosauna vaak een soa hebben, stel ik mij de vraag waarom Sensoa gratis condooms en glijmiddel in bulk aan homohoreca met gelegenheid tot seks ter plaatse moet leveren. Waarom is het nodig ter plaatse gelegenheid tot seks te hebben? Als men weet dat meer en meer jonge homomannen onder de 25 jaar besmet geraken, kan men zich de vraag stellen waarom de specifieke webstek over mannenseks van Sensoa slechts summiere informatie over veilig vrijen geeft.

Ik heb die webstek uiteraard bekeken. Een kleine anekdote daarover. Ik had mij eerst vergist en had mannensex – met x – punt be geschreven. Ik kwam op een pornosite terecht waarvan ik dacht dat dit toch echt niet de bedoeling kan zijn. Ik heb het drie keer geprobeerd. U moet het maar eens zelf proberen. Ik dacht: dit kan toch niet de in oktober 2008 vernieuwde site zijn. Het is dus mannenseks – met ks – punt be. Ik vond dat daar meer de nadruk mocht worden gelegd op veilig vrijen. Er ging volgens mij te veel aandacht naar tips over triootjes: men moet dat bespreekbaar maken bij de partner. Er werd helemaal niet benadrukt dat men kan proberen om bij één partner te blijven. Dat was mijn punt.

We kunnen ons afvragen wat het realiseren van een terreinverkenning omtrent de preventiebehoeften van homomannen met een kinky/fetisjseksbeleving nog te maken heeft met seksuele gezondheid. Dit wordt allemaal gesteund, geconcretiseerd via actieplannen en begroot vanuit uw departement. Zo zijn er nog tal van acties binnen deze plannen waarbij toch bedenkingen kunnen worden gemaakt. Ik ga ze niet allemaal opsommen, want op den duur wordt het sensatie of de lancering van een bepaald woordgebruik om te choqueren. Dat is niet mijn bedoeling. Wie geïnteresseerd is, kan dat bekijken.

Wat is de timing van de rondetafel die vzw Sensoa moet organiseren met alle actoren in het veld? Hebben er reeds gesprekken plaatsgevonden? Zo ja, welke acties zullen er genomen worden? Hoe zal de projectsubsidie van 10.000 euro concreet worden aangewend?

Bent u op de hoogte van alle actieplannen die vzw Sensoa voert? Dat was mijn vraag aan minister Vanackere. Hij reageerde nogal gepikeerd tijdens de begrotingsbespreking. Ik had de indruk dat hij niet op de hoogte was van die actieplannen. Sluiten al die plannen aan bij de hoofddoelstellingen van vzw Sensoa? De hoofddoelstelling is toch veilig vrijen en een gezonde seksuele levensstijl.

Gebeurt er regelmatig een evaluatie van de actieplannen van vzw Sensoa door het departement zelf? Blijkbaar hebben de lopende campagnes de uitbreiding van de ziekte niet tegengehouden. Klopt dat? Wanneer is de laatste evaluatie gebeurd, en welke conclusies werden er getrokken?

Zult u nog meer financiële inspanningen doen zoals vzw Sensoa vraagt?

De voorzitter: De heer Roegiers heeft het woord.

De heer Jan Roegiers: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, dames en heren, het is een goede zaak dat mevrouw Van Steenberge deze interpellatie hier stelt. Wij moeten allen deze bezorgdheid delen omtrent de stijgende besmetting met hiv onder homomannen.

Ik wil de cijfers niet relativeren, mevrouw Van Steenberge: elke besmetting is er één te veel. In heel West-Europa stijgt het aantal besmettingen onder homomannen, ondanks de ruimere preventiebudgetten. België is geen uitzondering, helaas. De helft van de besmettingen in ons land stelt men vast bij mensen van buitenlandse origine, en de besmetting werd in het land van oorsprong opgelopen. Als men dat gedeelte eruit haalt, zit België op hetzelfde percentage als de buurlanden.

Het budget van 2,22 miljoen euro gaat natuurlijk niet alleen naar de acties ter preventie van hiv-besmetting bij homomannen. Ik wil het begrotingsdebat hier niet overdoen, maar ik wil dat budget toch helder maken. Er gaat ook een deel naar preventie van ongewenste zwangerschappen en van seksueel grensoverschrijdend gedrag. De Veilig Vrijenlijn wordt ermee betaald, Sensoa Positief, het documentatiecentrum enzovoort. Ik zou zeker niet willen dat de indruk wordt gewekt dat die 2,22 miljoen euro alleen daaraan wordt besteed.

Ik ben ervan overtuigd – en dat is geen verwijt aan de minister – dat het in ons land ontbreekt aan een gecoördineerd aidsbeleid. Dat is niet uw schuld, mevrouw de minister, en niet de schuld van uw voorgangers. Met ons Belgisch systeem van versnipperde bevoegdheden kunnen we ook op dit vlak geen eenduidig beleid voeren, ook al heeft België het 'threeonceprincipe' van de Wereldgezondheidsorganisatie ondertekend: één nationaal coördinatieorgaan, één gecoördineerd beleid en één monitoring- en evaluatiesysteem. Ik wil dat mijn standpunt over de plaats waar die bevoegdheid zich moet situeren duidelijk is. Ik wil daar geen verstoppertje over spelen.

Mevrouw Van Steenberge, één zaak stelt u zeker niet correct voor. Het klopt niet dat Sensoa gratis condooms of glijmiddel uitdeelt in horecazaken. Ze worden wel verkocht aan een zo laag mogelijke kostprijs. Dat is een verschil. Men moet echt wel betalen voor de condooms en het glijmiddel. Er wordt dus niet op kosten van de belastingbetaler gevreeën.

Mevrouw Van Steenberge, over de website www.mannenseks.be heb ik een ander oordeel dan u. Ik

ben meteen naar de juiste site gegaan: laat dat duidelijk zijn. Ik kende de site echter en ik heb veeleer de indruk dat het hier gaat over geïntegreerde informatie, die overal wordt gegeven. Wie, om te verwijzen naar uw voorbeeld, zin heeft in een triootje, kan daadwerkelijk op de site lezen hoe hij op een veilige wijze kan vrijen. Dat is natuurlijk wel de bedoeling van die website. Ik ben het dus niet eens met uw kritiek.

De terreinverkenning van de preventiebehoefte van homomannen met een kinky/fetisjseksbeleving houdt rechtstreeks verband met hiv-preventie. Het is immers duidelijk dat net mensen die zich in dat circuit begeven, een grote kans hebben om te worden besmet. Het lijkt me dan ook erg logisch dat daar heel nadrukkelijk naar wordt verwezen.

Ik wil afsluiten met twee elementen die heel belangrijk zijn in dit dossier. Mevrouw de minister, we moeten nadenken over een andere manier van preventie. De interpellatie naar aanleiding van de cijfers die we kennen, toont aan dat het preventiebeleid zoals dat momenteel door Sensoa is uitgetekend, enigszins voorbijgestreefd is. Het beleid moet, samen met Sensoa, nadenken over een andere benadering van preventie.

Ook moeten we er eens ernstig over nadenken om meer geld te geven aan Sensoa. Vergelijken we met de middelen die worden besteed aan soortgelijke instellingen of instituten in het buitenland, dan komt Sensoa er erg bekaaid vanaf. Sensoa heeft een belangrijke opdracht, dus vind ik het absoluut verantwoord dat er ook een groter budget naar die organisatie gaat. Laat dat een boodschap aan een volgende regering en een volgende minister zijn. Misschien bent u dat, mevrouw de minister.

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

De heer Piet De Bruyn: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte leden, ik wil een korte aanvulling geven bij wat mevrouw Van Steenberge en de heer Roegiers hebben gezegd. Ik denk dat we er allemaal van overtuigd zijn dat de bekommernis zeer terecht is. Er is op gewezen dat het aantal hiv-besmettingen bij homomannen stijgt. Het zou zich weer op het niveau van 1985 bevinden. Dat is lang geleden. Het is een hele poos de goede richting uitgegaan, in die zin dat er jaarlijks minder besmettingen werden vastgesteld. Dat is nu veranderd. Dat is een drama. Daar schuilt ook een menselijk drama achter bij al die personen die die diagnose krijgen, en bij de betrokken families. Alleen al om die reden verdient dat onze volle aandacht.

Dat tegelijk ook vragen worden gesteld over het gevoerde preventiebeleid, vind ik eveneens terecht, zolang het voeren van een preventiebeleid op zich niet in vraag wordt gesteld. Ik beweer ook niet dat dit hier is gebeurd. Integendeel, we moeten blijven inzetten op meer preventie, op meer manieren en langs meer kanalen, tegen besmettingen met hiv en andere seksueel overdraagbare aandoeningen, en dat overigens niet uitsluitend bij homomannen.

Mevrouw Van Steenberge, de heer Roegiers wees al op enkele onjuistheden in uw inleiding, die misschien niet wezenlijk waren voor uw betoog, maar die ik ook wat storend vond. Ik veronderstel echter dat de minister daar ook op zal wijzen. Het gaat niet over het uitdelen van gratis condooms. Het gaat over het sensibiliseren van horeca-uitbaters om tegen een zo laag mogelijke kostprijs, dus met een zo laag mogelijke drempel, preventiemiddelen ter beschikking te stellen.

We kunnen er natuurlijk over discussiëren, maar naar mijn aanvoelen is informatie over veilig vrijen meer dan summier aanwezig op de ondertussen al tweemaal aangehaalde website. Ik ben op die site gaan kijken, en naar mijn aanvoelen is die overal aanwezig. Mevrouw Van Steenberge, u schetst het beeld alsof er niet gewoon wordt gezegd dat het beter is een monogame relatie aan te houden en dat dat de veiligste vorm van veilig vrijen is. Overigens staat dat wel te lezen, maar er staat inderdaad ook wat meer op voor mannen die ervoor kiezen om niet op die manier hun seksualiteit te beleven. Ik heb de vierkante centimeters of de webpagina's waarop dat aanbod staat, niet geteld, maar ze waren alleszins veelvuldig.

Ik wil even een kleine zijsprong maken. Bij de holebigroepen, bij de basis, blijft heel duidelijk de vraag bestaan dat er een zeer sterk doelgroepgerichte preventieve benadering zou worden ontwikkeld. Daar hoort dan zelfs een diversificatie bij naar wat die binnen de holebigemeenschap aan diversiteit bestaat. U verwees naar mannen die zich actief bewegen in de wereld van kinky seks of fetisjseks. Ik kan me moeilijk voorstellen dat we bezwaar kunnen hebben tegen terreinverkennend werk ter zake. Het is pas als dat werk is gebeurd, dat er een doelgerichte en doeltreffende preventie kan worden uitgewerkt. Die informatie moeten we ergens halen en dat gebeurt door zich op het terrein te begeven. Dat lijkt me evident.

Ik deel de vragen die zijn geformuleerd over de taak van Sensoa. Sensoa is geëvolueerd. Het is eigenlijk een expertisecentrum geworden en vervult die taak naar mijn aanvoelen behoorlijk goed. Er is op het terrein echter wat weggevallen. Dan heb ik het over de aanwezigheid van wat vroeger het Aidsteam heette bij holebiactiviteiten. Die is weggevallen, en er is op dit ogenblik geen organisatie, groepering of initiatief die die leemte vult. De vraag is of Sensoa, binnen het budget en de taakomschrijving die het momenteel heeft, die taak erbij zou kunnen nemen. Ik zal daar vandaag geen uitspraak over doen, maar het lijkt me wel belangrijk om onder meer met Sensoa eens rond de tafel te zitten om te bekijken of er geen behoefte is aan meer terreinwerk, zoals dat vroeger vaak voorkwam.

De voorzitter: Minister Heeren heeft het woord.

Minister Veerle Heeren: Mijnheer de voorzitter, voor alle duidelijkheid: ik vind de problematiek heel belangrijk. Er kan misschien wel smalend over gedaan worden, maar er zit altijd een menselijk verhaal achter.

Op voorstel van toenmalig minister Vanackere werd tijdens de vorige Interministeriële Conferentie Volksgezondheid beslist om een werkgroep op te starten die zich gaat buigen over de globale aidsproblematiek. Dat is toch niet onbelangrijk. Natuurlijk hopen we ook dat de zeven verantwoordelijke ministers die in ons land bevoegd zijn voor gezondheid tegen de conferentie van 2 maart 2009 effectief tot afspraken kunnen komen.

Mevrouw Van Steenberge, uw eerste vraag gaat over de timing van de rondetafel die de vzw Sensoa als opdracht kreeg en de gesprekken die hebben plaatsgevonden. In 2006 heeft toenmalig minister Vervotte naar aanleiding van Wereldaidsdag alle betrokkenen samengebracht tijdens een rondetafel, om de aanpak van het structurele gezondheidsprobleem bij homomannen te bespreken. In 2007 zijn er twee bijeenkomsten geweest in het kader van die rondetafel. Sensoa, het kabinet van toenmalig minister Vanackere, het Agentschap Zorg en Gezondheid en een aantal andere personen en organisaties werkzaam in de holebibeweging, preventie, zorg en onderzoek hebben aan de rondetafelconferenties deelgenomen.

Het centrale aandachtspunt was de manier waarop bijkomende initiatieven genomen kunnen worden om het toenemende aantal besmettingen met hiv en andere soa's bij homomannen terug te dringen. Op expliciete vraag van voormalig minister Vanackere gingen tussen beide bijeenkomsten werkgroepen aan de slag om voorstellen te formuleren rond de verschillende thema's. Een sterke preventieactie rond veilig vrijen, homozaken die via het Safe Sex Charter in condooms voorzien, wetenschappelijk onderzoek naar het profiel van jonge homomannen die besmet raken en een gecoördineerd aidsbeleid zijn volgens Sensoa nodig om de verspreiding van het virus in ons land tegen te gaan.

Een van de bevindingen in dat proces was de noodzaak van het herbevestigen van de norm van veilig vrijen. Sensoa kreeg de opdracht om een concept te ontwikkelen dat ook door de andere organisaties en de doelgroep zelf kan worden ingezet voor verschillende sensibiliserende initiatieven, onder andere onder de titel LoveLife.

Tijdens de eerste rondetafelconferentie werden door de verschillende partners bijkomende, maar ook nieuwe initiatieven genomen. De stijging van het aantal hivbesmettingen bij mannen die seks hebben met mannen is door de media sterk opgepikt. De aandacht voor de problematiek is hierdoor, over de sectoren heen, toegenomen. Daarnaast wordt geïnvesteerd in preventie, gericht op mensen met een hiv-besmetting. Aangezien mensen met hiv een steeds langer en kwaliteitsvol leven hebben, gaan zij ook nieuwe relaties aan. Daarom is het belangrijk om hen als doelgroep te beschouwen en hen ook te wijzen op de noodzaak van gezond en veilig seksueel gedrag. Sensoa verhoogt op die manier toch de aandacht voor de groep.

De projectsubsidie van 10.000 euro wordt eigenlijk gebruikt om zich specifiek tot de doelgroep te richten, boven op de normale subsidie die Sensoa heeft. Die ging normaal gezien niet direct naar de doelgroep, maar via intermediairen. Dat wordt gedaan op drie niveaus. Voor evenementen is 2500 euro ingeschreven. De eerste actie wil LoveLife lanceren en extra zichtbaar maken op evenementen, onder andere door gratis condooms uit te delen door vrijwilligers. Zij leggen de campagne uit en dragen een T-shirt van LoveLife. Het is niet zomaar het uitdelen, maar ze geven de boodschap mee. De teams van vrijwilligers zorgen ook voor het verspreiden van de basisboodschap: geniet van het leven, geniet van vrijen, maar doe het veilig. Is dat nu niet mooi gezegd?

Tijdens talrijke evenementen worden een groot aantal mannen die seks hebben met mannen, bereikt. Het gaat om de Belgian Lesbian & Gay Pride, waar toch altijd heel veel mensen naartoe komen, maar ook om het Antwerpse Pride Festival – dat is nieuw. Het budget dat Sensoa in het verleden kon investeren in het voeren van campagnes op soortgelijke evenementen, was ruim onvoldoende om de boodschap zichtbaar te maken.

Naast de evenementen is er het internet, waar 4000 euro voor gereserveerd is. Aan de lancering van LoveLife hangt ook een digitaal onderdeel. Flyers en folders worden steeds minder gebruikt, en als ze gebruikt worden, is dat als achtergrondinformatie, om juist de basisboodschap mee te geven. Maar internet is eigenlijk de manier om te communiceren. Als Facebook en Netlog onder internet vallen, ga ik ervan uit dat internet in de meest brede context geïnterpreteerd zal worden. Het digitale deel van de campagne moet de doelgroep ervan overtuigen om mee in de campagne te stappen. Er wordt een toepassing ontwikkeld, die homomannen naar elkaar kunnen sturen of die ze kunnen toevoegen aan hun profielpagina op internet. Dat 'virale' deel van de campagne stelt zich tot doel om een groot deel van de doelgroep te bereiken en om aan te kunnen tonen dat die doelgroep condoomgebruik ook belangrijk vindt.

Binnen die budgettaire operatie is er ook nog de ondersteuning van initiatieven aan derden. Daarvoor is 3500 euro uitgetrokken. Sensoa heeft de actieweek eind 2008 ondersteund en laten uitgroeien tot een week van activiteiten ingericht door holebiverenigingen en holebihoreca die de doelgroep sensibiliseren voor een grotere zichtbaarheid van hiv en voor solidariteit met mensen met een hivbesmetting, wat even belangrijk is.

Daartoe moet een aantal visuele materialen ontwikkeld worden. Naast een werkkoffer met activiteiten waaruit

inrichters van verenigingen en horeca kunnen kiezen, stelt de holebifederatie zich garant voor de ontwikkeling van een methodieke koffer. Sensoa wil met 3500 euro de visuele ondersteuning ontwikkelen voor die acties om daarvan gebruik te kunnen maken op holebifuiven, in discotheken, clubs, cafés enzovoort.

LoveLife liep af eind 2008. Ik ga ervan uit dat er de volgende weken een evaluatie zal worden gemaakt.

Het Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid stuurt Sensoa jaarlijks aan via de jaarplanbespreking. Tussentijds zijn er ook evaluaties. Sensoa is een vereniging met een heel open communicatie. Het kabinet en de administratie worden ingelicht over elke actie. Aangezien werken op lange termijn echter belangrijker is dan werken met kleine kortlopende projecten is een convenant gesloten met Sensoa voor vijf jaar, van 2006 tot 2010. In dat convenant worden de opdrachten vastgelegd die worden verwacht van die vereniging en het budget dat daartegenover staat. Ik vermoed dat u dat convenant en de inhoud ervan kent.

Dat convenant werkt rond een aantal resultaatsgebieden zoals de deskundigheidsbevordering met daarin advies, informatieverstrekking en vorming, het operationaliseren van het Vlaams concept over seksuele gezondheid, het ontwikkelen, promoten en valideren van wetenschappelijk onderbouwde concepten, methodieken en werkinstrumenten. Tot slot is er nog de begeleiding van mensen met hiv en van hun omgeving. Niet alleen mijn administratie, maar ook het agentschap Zorg en Gezondheid werkt heel intensief samen met Sensoa, niet alleen om een jaarplan voor te bereiden, maar ook om de acties te bespreken.

Mijn administratie ontmoet Sensoa twee keer per jaar voor een evaluatie. Dat gebeurt voor de zomervakantie en na het ontvangen van het voortgangsrapport waarin de acties van het afgelopen jaar worden besproken. Eind november 2008 heeft de administratie Sensoa nog eens ontmoet om de jaarplanning van 2009 te ontvangen. Tijdens die bespreking werd duidelijk dat Sensoa zich bewust is van de nood aan extra inspanningen. Binnen de beschikbare budgetten wil Sensoa extra mankracht vrijmaken voor de doelgroep mannen die seks hebben met mannen.

Sensoa ontwikkelt zes campagnes die worden ondersteund met affiches, met banners op verschillende sites, met advertenties en met redactionele artikels in de gedrukte media. Een daarvan is de affiche in januari ter bekendmaking van mannenseks waaraan u refereerde. Verder is er een affiche ter promotie van de vaccinatie tegen hepatitis B plus steekkaart, van maart tot juli. Er is ook een affiche in het kader van de promotie van het condoomgebruik in mei. Verder is er nog een affiche waarvan het thema nog open is. Tot slot zijn er nog twee affiches in het kader van de hiv-campagne, voor september-november en voor het voorjaar 2010. Er verschijnen ook nog vijf artikels en drie advertenties in heel doelgerichte tijdschriften.

Ikzelf, het kabinet en de administratie hebben vandaag geen weet van een vraag van Sensoa naar verhoging van de budgetten. Tijdens de rondetafelconferentie is een andere vraag gesignaleerd, namelijk de nood aan wetenschappelijk onderzoek om een scherp profiel te kunnen schetsen en afbakenen van de groepen die een hoog risicoverdrag vertonen. Eind 2008 is dan ook 50.000 euro vrijgemaakt voor een prevalentieonderzoek bij homomannen. Dat onderzoek wordt momenteel uitgevoerd door het Tropisch Instituut voor Geneeskunde. Het is een projectsubsidie die zal worden gebruikt voor drie types van activiteiten die worden gerealiseerd in de periode van 1 december 2008 tot 1 december 2010.

Een eerste type activiteiten is het bijeenbrengen en analyseren van bestaande recente data over hiv, soa en seksueel gedrag bij homomannen in Vlaanderen. Een tweede is het opzetten van een prevalentieonderzoek. Centraal in dat onderzoek is de frequentie van onveilig vrijen en hiv-infectie bij homomannen in Vlaanderen en het testgedrag bij de doelgroep en de proportie van nog niet gediagnosticeerde hiv-infecties. Een derde zaak is het in kaart brengen van bestaande preventiestrategieën voor homomannen en concrete voorstellen om de hiv-preventiestrategie in Vlaanderen te versterken met het oog op methodiek, doelgroep en bereik.

Ik kan alleen maar de betogen ondersteunen van de heer Roegiers en de heer De Bruyn over hoe belangrijk het is om te blijven investeren in preventie.

De voorzitter: Mevrouw Van Steenberge heeft het woord.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Mevrouw de minister, ik dank u voor het antwoord.

Niet alleen de heren Roegiers en De Bruyn, maar ook ik hecht belang aan het investeren in preventiecampagnes. Ik vraag me alleen af van welk uitgangspunt we moeten starten. Ik stel alleen maar vast dat het aantal hivbesmettingen niet is gedaald, ondanks alle campagnes en investeringen.

Mijnheer Roegiers, we zullen uiteraard nooit overeenkomen, we hebben al verschillende discussies over dit thema gehad in een andere commissie. Homoseksuelen vragen om zo veel mogelijk behandeld te worden als heteroseksuelen. Dat kan ik uiteraard alleen maar onderschrijven. Als ik echter deze actieplannen zie, dan vraag ik me af van welk standpunt men wil vertrekken. Ik denk dat de vzw te veel vertrekt vanuit de niet-norm. Alles van de actiepunten is gespecificeerd op zaken die buiten het normale seksleven vallen. Mocht men deze actieplannen voeren voor heteroseksuelen, betaald door het departement, dan zou men zich daar vragen over stellen. Men kan wel het voorbeeld geven van kinky/fetisjseksbeleving en zeggen dat dat bij de haren

is getrokken en dat het moet worden bekeken, maar bij heteroseksuelen zou men daar een vraag over stellen.

Ik vind nog steeds dat vzw Sensoa te weinig de nadruk legt op genieten van gewone seks. Daar kan men ook van genieten. Men kan ook genieten van seks met één partner. Ik vind dat in deze actieplannen niet terug. Bij veilig vrijen wordt te veel de nadruk gelegd op promiscuïteit. Dat stoort me bij deze actieplannen, daarom heb ik deze interpellatie gehouden. Ik vind dat vzw Sensoa veel meer de nadruk kan leggen op seks hebben met één partner, en dat dat de veiligste manier is om seks te hebben. Men kan er niet onderuit dat er een stijging van de hiv-besmettingen is.

De voorzitter: Minister Heeren heeft het woord.

Minister Veerle Heeren: Het is de uitdaging van de werkgroep waar ik naar heb verwezen, die een uitvloeisel is van de interministeriële conferentie, om best practices in het kader van het preventiebeleid uit te wisselen. Als we een middel hadden, dan was dat vandaag al uitgevoerd. Ik kijk uit naar de resultaten daarvan.

Op dit ogenblik is men op beleidsniveau bezig met de voorbereiding van een besluit voor erkenning en subsidiëring van partnerorganisaties. We gaan ervan uit dat Sensoa kandidaat zal zijn om in het kader van het seksuelegezondheidsbeleid de rol van partnerorganisatie op te nemen. Op dat ogenblik zal gesproken moeten worden over opdrachten en subsidies die daar tegenover staan.

Met redenen omklede motie

De voorzitter: Door de mevrouw Van Steenberge werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Piet De Bruyn tot mevrouw Veerle Heeren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de aanwezige expertise bij centra voor algemeen welzijnwerk (caw's) in verband met genderdiversiteit

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

De heer Piet De Bruyn: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, over genderidentiteit, transseksualiteit, genderdiversiteit, transgenderisme en transgenders bestaat helaas nog veel onwetendheid en circuleren ook nog zeer veel misverstanden. Dat is niet alleen het geval bij het brede publiek, wat nog enigszins te verwachten valt, maar helaas ook bij heel wat hulpverleners en hulpverleningsinitiatieven.

Op zich hoeft dat niet te verbazen. De thematiek werd pas vrij recent op een ernstige wetenschappelijke manier onderzocht, en de resultaten daarvan vinden nu druppelsgewijs hun weg naar de dagelijkse praktijk in onder andere mooie en zinvolle initiatieven in onderwijs en hulpverlening in het algemeen. Zoals wel vaker kennen we in Vlaanderen ook op dit gebied een aantal pioniers: hen komt alle hulde toe. Met name de Genderstichting in Gent werkt reeds jarenlang, en tot grote tevredenheid van haar cliënten, omtrent genderidentiteit en leverde de zo noodzakelijke houvast voor iedereen die de voorbije jaren met vragen over of een problematische beleving van de eigen genderidentiteit kwam aankloppen.

De werking van de Genderstichting, die als autonome vereniging van onderuit vanuit het veld, ontstond, werd een tiental jaar geleden opgenomen in de werking van CAW Artevelde uit Gent, maar behield nog lange tijd haar eigen inlooppunt en aanspreekpunten. Sinds 2006 is de onthaalfunctie van de Genderstichting evenwel geïntegreerd in de algemene, gecentraliseerde onthaaldienst van CAW Artevelde. Dit betekende onder meer dat het eigen inlooppunt en het eigen telefonische meldpunt werden verlaten, waardoor helaas de herkenbaarheid en onmiddellijke bereikbaarheid voor personen die worstelen met of vragen hebben over hun genderidentiteit onvermijdelijk een stuk verkleinde, en waardoor eveneens de drempel om eerstelijnshulp te vragen, aanzienlijk verhoogde.

Deze nieuwe stap van integratie in CAW Artevelde bracht ook met zich mee dat de betrokken medewerkers nu minder exclusief ter beschikking kunnen staan van de oorspronkelijke doelgroep. De vraag naar informatie en begeleiding is nochtans niet gering. Vooral via de website stromen veel nieuwe vragen binnen. Voor de eerste acht maanden van 2008 zou het om meer dan 200 nieuwe meldingen gaan. Het aantal vragen om ondersteunende begeleiding, dit zijn gesprekken op regelmatige basis die naast het eventueel te volgen en te begeleiden medisch parcours worden gehouden, is evenwel miniem geworden. Dat de nood aan dergelijke gesprekken en begeleiding echter niet is gedaald, blijkt onder meer uit zeer recent onderzoeksmateriaal van de heer Motmans.

De groeiende vraag naar informatie, hulp en begeleiding is tevens duidelijk geworden op de bijzonder boeiende studiedag over genderdiversiteit en over de omgang met genderdiversiteit in het onderwijs die op 7 november 2008 in Leuven is gehouden. Tijdens die studiedag heeft de recent opgerichte Twerkgroep, een koepelorganisatie van en voor transgenders in Vlaanderen, een overzicht gegeven van het aantal groepen,

organisaties en initiatieven die zich specifiek op de ondersteuning van transgenders richten. De lijst is indrukwekkend. Enkel in Vlaanderen bestaan momenteel ongeveer vijftien initiatieven die zich specifiek bezighouden met of zich richten tot transgenders. Daarnaast maakt een groot deel van hen op regelmatige wijze gebruik van het niet geringe aanbod in Nederland. Uiteraard blijkt ook uit de recente televisiereportages, zoals de uitzending van Koppen, en uit artikels in de pers duidelijk dat de vraag naar aangepaste begeleiding en, zo nodig, naar hulpverlening, stijgt.

Mevrouw de minister, hoe evalueert u de integratie van de Genderstichting in het CAW Artevelde? Deelt u de mening dat de integratie van het eigen onthaal van de Genderstichting in het gecentraliseerd onthaal van het CAW Artevelde drempelverhogend werkt of heeft gewerkt voor de hulpzoekende transgenders en tevens tot een verminderde herkenbaarheid en onmiddellijke bereikbaarheid heeft geleid? Zult u desgevallend initiatieven nemen om deze hinderpaal weg te werken?

Meent u dat de caw's de aangewezen instantie zijn om als eerste lijn een antwoord te bieden op de vragen en de noden van personen die met hun genderidentiteit worstelen? Zo ja, meent u dat er binnen de verschillende caw's momenteel voldoende expertise aanwezig is om aan de stijgende vraag naar begeleiding en hulpverlening te voldoen?

Welke initiatieven hebt u reeds genomen om de beschikbare expertise van de Genderstichting en van het CAW Artevelde ten behoeve van de andere caw's te valoriseren? Indien op dit ogenblik nog geen initiatieven zijn genomen om die beschikbare expertise te verspreiden of ter beschikking te stellen van een ruimer aantal caw's, kunt u dan vertellen welke initiatieven u in dit verband nog zult nemen?

Indien de caw's niet als eerstelijnsaanspreekpunt moeten fungeren, kunt u dan zeggen welke andere instantie of organisatie die taak op zich zou kunnen nemen?

Ik sluit af met een veeleer algemene vraag. Steunt u thans, direct of indirect, nog andere initiatieven met betrekking tot de hulp aan of de begeleiding van transgenders?

De voorzitter: Mevrouw Van Steenberge heeft het woord.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Mijnheer de voorzitter, de vraag om uitleg van de heer De Bruyn biedt me de gelegenheid een bijkomende vraag te stellen.

Ik heb deze vraag al gesteld tijdens de bespreking van de beleidsbrief Gelijke Kansen. Ik had immers gemerkt dat in deze beleidsbrief een nieuw taalgebruik is gehanteerd. Het woord 'transgender' was nieuw. Ik heb de minister dan ook om een definitie van deze term gevraagd. De minister kon me hier geen antwoord op geven. Ze heeft dan maar de hulp van derden ingeroepen. Haar medewerkster heeft gepoogd een definitie van 'transgender' te geven. Eigenlijk raakte niemand hier wijs uit. Ik heb de beleidsbrief ondertussen opnieuw gelezen, en ik heb nog steeds geen uitleg hierover gekregen.

Mevrouw de minister, ik zou u dan ook graag om een definitie van het woord 'transgender' vragen.

De voorzitter: Minister Heeren heeft het woord.

Minister Veerle Heeren: Mijnheer de voorzitter, misschien moet de heer De Bruyn een definitie geven. Hij heeft het begrip immers in zijn vraagstelling opgenomen.

De heer Piet De Bruyn: Het betreft hier een bijzonder complexe materie. Ik wil meteen zeggen dat ik hier geen definitie zal geven. Ik zal eerlijk zijn.

Het betreft hier een zeer grote groep mensen. Ze stellen zich vragen bij de invulling die ze aan hun man- of vrouw-zijn moeten geven. Ze zijn bijvoorbeeld als man geboren, en ze voelen zich hier in min of meerdere mate niet goed bij. Ze wensen een ruimere diversiteit aan het begrip 'man-zijn' te geven. De meest verregaande vorm hiervan bestaat uit mensen die ervoor kiezen een geslachtsoperatie te ondergaan en bijvoorbeeld biologisch vrouw te worden. Zo willen ze hun vrouwelijke gevoelens op de meest geloofwaardige manier uiten.

De diversiteit is echter groot. Het gaat om een zeer breed scala. De mensen die hierbij betrokken zijn, voeren een zeer brede discussie over de wijze waarop deze thematiek precies moet worden omschreven.

De voorzitter: Ik vind dat al een vrij behoorlijke verduidelijking.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Volgens mij gaat het dan om transseksuelen.

De heer Piet De Bruyn: Ik zal mevrouw Van Steenberge een lijst bezorgen van interessante en goed geïnformeerde websites waarop veel te lezen valt over deze thematiek.

De voorzitter: Minister Heeren heeft het woord.

Minister Veerle Heeren: Ik heb vandaag al heel veel bijgeleerd, mijnheer De Bruyn. Uw vraag over de integratie van de Genderstichting in de caw's is zeker ernstig. Het decreet op het algemeen welzijnswerk bepaalt heel duidelijk dat de caw's vanuit een eenheid van beheer en beleid moeten werken. Dat is cruciaal. Wij staan dan ook heel positief ten opzichte van de integratie van de Genderstichting in het algemeen onthaal van

CAW Artevelde. De stichting is daar op zijn plaats. Het is ook belangrijk voor de professionalisering van het hulpaanbod. Het gaat immers om het delen van kennis en van expertise, en om de bevordering van kwaliteit en hulpverlening binnen het caw zelf.

De integratie werkt zeker niet drempelverhogend. We hebben geen signalen in die zin opgevangen. Het aantal hulpvragen in verband met genderidentiteit is niet afgenomen. Mensen die informatie of hulp zoeken in verband met genderidentiteit, kunnen nog steeds terecht op dezelfde website van de genderstichting. Er is niets veranderd omdat de site mede onderhouden wordt door het CAW Artevelde. De herkenbaarheid is niet gewijzigd en de mensen vinden er dus gemakkelijk hun weg. De vzw Genderstichting is gevestigd in Kortrijk en werkt voor heel Vlaanderen vanuit Kortrijk. Het CAW Artevelde is in Gent gevestigd en is door de centrale ligging ook heel goed bereikbaar.

Wij zijn van oordeel dat de caw's de meest laagdrempelige partner zijn op het vlak van de eerste lijn om het aanbod rond genderdiversiteit te bieden. Zij staan open voor vragen van de hele bevolking, en ook voor het onthaal. Zij staan open voor elke hulpvraag, om het even welke. Het onthaal omvat niet alleen een zorgvuldige vraagverduidelijking, maar ook informatie, advies, directe hulp en zelfs doorverwijzing als daar aanleiding voor is.

De caw's zijn dan ook het best geplaatst om de mensen de weg te wijzen naar het meest geschikte hulpaanbod. Dat aanbod kan al dan niet binnen de eigen organisatie worden geboden.

Momenteel situeert de expertise inzake de problematiek rond genderidentiteit zich voornamelijk in het CAW Artevelde. De personen die werkzaam waren in de vzw Genderstichting, zijn intussen ook werkzaam bij het algemeen onthaal en in de vervolgbegeleiding van het CAW Artevelde. Ik geef enkel aan dat er een bijzonder goede samenwerking bestaat, en de aanwezige expertise kan ook worden gevaloriseerd ten aanzien van andere caw's. Het Steunpunt Algemeen Welzijnswerk kan daarin eveneens een belangrijke rol opnemen. Zij staan voor de uitwisseling van de expertise binnen de caw's.

De vraag of er nog andere steun wordt geboden aan transgenders vanuit het kabinet, moet ik negatief beantwoorden. Er worden geen andere specifieke initiatieven gesubsidieerd, die hulp of begeleiding aan transgenders aanbieden. Deze personen kunnen natuurlijk gebruik maken van het aanbod binnen de caw's of de centra geestelijke gezondheidszorg (cgg). Op de website www.zelfhulp.be vindt men ook alle informatie en contactgegevens van zelfhulpgroepen die met deze problematiek bezig zijn.

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

De heer Piet De Bruyn: Ik dank de minister voor haar antwoord en de ernst ervan. Het geeft aan dat men zich op het kabinet wel degelijk bewust is van het feit dat er een heel concrete hulpvraag en begeleidingsvraag leeft bij mensen die het moeilijk hebben bij de invulling van hun genderidentiteit.

Ik blijf van mening verschillen. Dat is ingegeven door het intussen respectabel aantal contacten dat ik heb gehad. Het wegvallen van een permanent centrum, of een duidelijk eigen inlooppunt met vaste uren, een meldpunt, werkt wel degelijk drempelverhogend. Mensen kunnen bij het algemeen onthaal van het CAW Artevelde terecht. Men verricht daar ook uitstekend werk, maar het gaat om een zeer delicate thematiek. Mensen die echt worstelen met hun genderidentiteit, zijn al tegen zoveel barrières aangelopen en gestruikeld dat hun basis van vertrouwen zeer smal is geworden. Eens ze de stap naar hulpverlening hebben gezet, willen zij het liefst zo snel mogelijk iemand kunnen bereiken die effectief weet waarover het gaat. Zij tonen respect voor de inspanningen die het CAW Artevelde levert, maar blijven het gemis sterk aanvoelen van een eigen inlooppunt en meldpunt.

Ik deel de mening dat de caw's het best geplaatst zijn om de thematiek voort op te volgen en de expertise uit te dragen. De thematiek zal alleen maar aan belang winnen omdat we er een beter zicht op krijgen en er van onderuit een beter gestructureerde hulpvraag komt. Men beseft dat heel goed. De vijftien organisaties waar ik naar verwees, hebben ondertussen een overkoepelend orgaan als aanspreekpunt. Dat maakt de problematiek overzichtelijker, ook voor de overheid. Ik hoop dat op die manier de overheid en de doelgroep elkaar vinden. Het is evident dat het caw een goede facilitator kan zijn.

Ik zie het antwoord van de minister dat er thans geen initiatieven zijn, als een uitnodiging. Als de doelgroep met concrete vragen worstelt en projecten uitwerkt waarvoor ze steun en erkenning zoeken, veronderstel ik dat ze op het kabinet een luisterend oor zullen vinden en de desbetreffende steun.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Helga Stevens tot mevrouw Veerle Heeren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het tekort aan PAB-assistenten

De voorzitter: Mevrouw Stevens heeft het woord.

Mevrouw Helga Stevens: Mevrouw de minister, eind vorig jaar verscheen in een dagblad de noodkreet van

een moeder die ten einde raad is omdat ze geen PAB-assistenten (persoonlijk assistentiebudget) vindt voor haar dochter. Ze stelt dat er een structureel gebrek is aan PAB-assistenten.

Dat verbaasde mij, en daarom deed ik even navraag over deze problematiek bij een budgethoudersvereniging. Die antwoordde mij dat de problematiek niet overroepen mag worden. Toch zou het in bepaalde landelijke regio's en kleinstedelijke gebieden door verschillende factoren, zoals mobiliteit, moeilijker zijn om assistenten te vinden. Naarmate het aantal budgethouders toeneemt, mogen we verwachten dat dit toch een belangrijk aandachtspunt wordt.

In dit verhaal speelt wellicht ook het sociaal statuut van de assistenten een rol. Het paritair comité (PC) 337, waaronder de PAB-assistenten momenteel vallen, kan bijvoorbeeld niet concurreren met het PC 319 van de zorgsector. De bezoldiging moet natuurlijk ook steeds gezien worden in het licht van de maximale budgetten. Nu hebben veel PAB'ers er baat bij om de lonen zo laag mogelijk te houden, om zo een maximaal aantal uren te kunnen invullen.

Bepaalde budgethoudersverenigingen, vakbonden en werkgeverskoepels zijn er blijkbaar ook voor gewonnen om de PAB-assistenten onder het PC 319 te laten vallen. Zij ondertekenden daartoe in juni 2008 een protocol van akkoord inzake het PAB en werknemersstatuut van de PAB-assistenten.

Mevrouw de minister, bent u op de hoogte van deze problematiek? Is dit inderdaad een regionaal verschijnsel? Waar is het probleem het meest nijpend en prangend? Onderschrijft u de geciteerde oorzaken? Welke andere oorzaken ziet u?

Verwacht u mogelijke problemen naarmate er meer personen met een handicap een PAB toegekend krijgen? Hoe wilt u daarop anticiperen met beleidsvoorbereidend werk met het oog op de volgende legislatuur, eventueel op organisatorisch, financieel of ander vlak?

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Mevrouw Vera Jans: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik heb ook het verhaal gelezen van de moeder die heel veel energie stak in het zoeken naar een goede PAB-assistent voor haar gehandicapte dochter. Ik ben naar aanleiding van deze vraag om uitleg eens gaan kijken op de website van de Budgethoudersvereniging Onafhankelijk Leven (BOL). Voor Vlaanderen staan er 27 vacatures voor een assistent online. De uitschieter is Oost-Vlaanderen, waar men 13 assistenten zoekt, voor Limburg en West-Vlaanderen zijn er respectievelijk 2 en 3 vacatures, voor Antwerpen 7 en voor Vlaams-Brabant 2.

Het is bij uitbreiding een probleem van de hele zorgsector. Niet enkel PAB'ers, maar ook rusthuizen en ziekenhuizen hebben steeds meer moeite bij het vinden van gekwalificeerde handen rond het bed.

In het decreet Zorg en Bijstand, dat we hier onlangs hebben goedgekeurd, werden de PAB-assistenten niet opgenomen. Er zijn dus ook geen minimale kwalificatievereisten. Het is eigenlijk een heel persoonlijk verhaal. De persoon met een handicap maakt een eigen keuze met betrekking tot zijn assistent. Dat is nogal logisch, maar dat maakt het ook zo moeilijk en delicaat. Het is ook zo dat veel personen met een handicap werken met deeltijdse overeenkomsten of met meerdere assistenten, en dat vergemakkelijkt het hele verhaal natuurlijk ook niet.

Ik merk in de marge even op dat het paritair comité en het toekennen van de assistenten mijns inziens eerder onderwerp dienen uit te maken van het sociaal overleg dan van een regeringsbeslissing. Het gegeven blijft evenwel dat veel mensen met een PAB niet meteen de juiste assistent vinden. Het is ook vaak zo dat familieleden PAB-assistent zijn. Mevrouw de minister, kunt u mij de percentages geven van de PAB-assistenten die broer, zus, moeder, zoon of dochter van de budgethouder zijn? En hoe groot is het aandeel budgethouders dat extern, buiten het gezin, een professionele arbeidsovereenkomst afsluit? Misschien geven die cijfers ons wat meer zicht op de zaak. Ik sluit me in elk geval aan bij de goede vragen van mevrouw Stevens. Ik zou ook niet meteen weten hoe je deze heel persoonlijke werkrelatie kunt stimuleren.

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, ik dank mevrouw Stevens voor haar vraag, omdat ze, voortgaand op een concreet, individueel geval, een breder debat opent. Dat debat gaat in algemene zin over de rekrutering van personeel in de zorgsector, en meer specifiek over problemen bij het rekruteren van mensen in het PAB-stelsel.

PAB is in deze commissie een 'hot issue' geweest, mevrouw de minister, en zal dat wellicht nog een tijdje blijven. Het is een al bij al recent aspect van de zorgsector. Het is een specifiek en uniek statuut, een vernieuwende werkvorm die bijna symbolisch is voor de vernieuwing in de sector van personen met een handicap.

Die werkvorm zal zich per definitie laten kenmerken door een spanningsveld tussen enerzijds de vraag of zelfs de behoefte om zaken in regels te gieten, met het gevaar in bureaucratie te vervallen, en anderzijds de elasticiteit van de vraag. De budgethouder of de persoon met een handicap probeert afhankelijk van zijn of haar noden een zo individueel en aangepast mogelijk antwoord te krijgen.

Hier wordt verwezen naar een akkoord dat zou bestaan om te werken rond het sociaal statuut van wie als assistent werkt. Dat is juist, maar ik merk op dat het paritair comité 319 net een van de paritaire comités is waar een strakke regelgeving inzake de baremieke ontwikkelingen en de verschillende klassen is uitgewerkt in de jaren zeventig. Het gebrek aan flexibiliteit daarvan wordt door de hele sector, werkgeversorganisaties en vakbonden, ervaren als een van de pijnpunten van de gehandicaptensector.

Dat PAB-stelsel nu zomaar inbrengen onder een paraplu van het paritair comité 319 lijkt me bijzonder af te raden. Ik denk niet dat de verenigingen van budgethouders of de vakverenigingen daarvoor vragende partij zijn. We moeten ons ervoor hoeden dat we de toekomst van het PAB zouden hypothekeren. We moeten ernaar streven om een passende invulling te geven aan specifieke vragen van een persoon met een handicap, die in de eerste plaats zelf zijn zorg organiseert.

Een verbetering van het statuut van de assistent dient in de eerste plaats het voorwerp uit te maken van sociaal overleg. In de sector van de social profit belandt de factuur daarvan uiteindelijk meestal wel bij de regering. Elke verbetering van het statuut heeft een kostprijs. Als we de zorg zelf constant willen houden, zal een verbetering van dat statuut een budgettaire verhoging met zich mee moeten brengen.

Er zal wellicht een probleem van aanwerving zijn voor de hele sector. Maar de sector heeft andere problemen die prioritair zijn. De 27 vacatures vandaag moeten we zetten naast de problematiek van de instroom in het systeem. Onze aandacht zal eerder daarnaartoe moeten gaan.

De voorzitter: Mevrouw Van der Borght heeft het woord.

Mevrouw Vera Van der Borght: Ik sluit me graag volledig aan bij de aanvulling van de heer Van Malderen. Mevrouw Stevens meldt dat de budgethoudersverenigingen zelf stellen dat het probleem niet mag worden overdreven. Mevrouw Jans bevestigt dat door de cijfers te geven. Een totaal van 27 vacatures valt al bij al mee. Ik ben mij ervan bewust dat elke vraag die niet kan worden ingelost een probleem te veel is, maar binnen de zorgsector zijn er heel veel andere noden die we vandaag ook niet kunnen oplossen. In dat perspectief zijn 27 vacatures vrij miniem.

De voorzitter: Minister Heeren heeft het woord.

Minister Veerle Heeren: Mevrouw Stevens, ik dank u voor uw vraag. Het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) en het Agentschap Inspectie, dat instaat voor de inspectie van de PAB-houders, hebben inderdaad gemeld dat de budgethouders soms heel lang moeten wachten op een persoonlijke assistent. Bepalende factoren daarbij zijn de aard en de ernst van de handicap, in combinatie met de ondersteuningsvraag van de budgethouder zelf.

De arbeidsmarkt telt vandaag heel veel potentiële persoonlijke assistenten die kunnen instaan voor de ondersteuning van personen met een handicap bij activiteiten in het dagelijkse leven. Op de website van de budgethoudersverenigingen bieden meerdere kandidaten hun diensten aan. Sommige budgethouders zijn echter op zoek naar assistenten ter ondersteuning van een heel breed gamma van activiteiten. Dat gaat van begeleiding bij ontspanning tot praktische assistentie op school of op het werk. Dan is het natuurlijk veel moeilijker om een geschikte kandidaat te vinden.

Ik nodig mevrouw Jans uit om een schriftelijke vraag in te dienen over die gegevens. Het is inderdaad zo dat we vandaag niet beschikken over gegevens die ons toelaten om te oordelen of dit een regionaal of een algemeen verschijnsel is. De PAB-cel van het VAPH heeft tot nu toe geen enkel signaal gekregen dat mobiliteit een bepalende factor zou zijn. Er zijn wel meldingen dat de lage verloning van de assistent een drempel vormt en aanleiding geeft tot een groot verloop.

De verdedigers van het PAB-systeem hebben er tot nu toe steeds voor gepleit om een zo ruim mogelijke keuzevrijheid aan de PAB-budgethouder te laten over de keuze van zijn assistent, maar ook inzake de verloning. Dat gaat eigenlijk hand in hand. Sommige budgethouders kiezen zeer bewust voor een zeer hoge verloning, omdat die meer zekerheid biedt dat de persoonlijke assistent niet te snel elders een betrekking zoekt. Andere budgethouders willen natuurlijk het uurloon minimaal houden om zo een maximaal aantal uren aan ondersteuning in te vullen met hun budget.

Op zich is er volgens ons geen probleem naargelang er meer personen met een handicap een PAB-toekenning krijgen. Naar aanleiding van de uitbreiding van het PAB-systeem telt Vlaanderen meer instanties en organisaties die zich richten op dienstverlening van PAB-budgethouders.

Het onderzoek naar de noodzakelijke elementen van een persoonlijk budget is een belangrijk onderdeel binnen het lopende PGB-project (Persoonsgebonden Budget). De resultaten van het experiment zullen in ieder geval richtinggevend zijn voor het toekomstig beleid en de PAB-assistentie. Aan het VAPH werd ook gevraagd afspraken te maken met het agentschap Inspectie om tijdens de PAB-inspectiebezoeken veel gerichter te vragen naar de beschikbaarheid van PAB-assistenten.

De voorzitter: Mevrouw Stevens heeft het woord.

Mevrouw Helga Stevens: Mevrouw de minister, ik dank u voor uw duidelijk antwoord.

Ik zou even willen ingaan op de opmerkingen van de collega's. Ik ben het er volledig mee eens dat er nog heel wat andere problemen in de zorgsector zijn. Ik wil die absoluut niet minimaliseren, maar heel wat mensen hebben nood aan assistentie, die ze echter niet vinden. Men zou kunnen opwerpen dat 27 vacatures weinig is. Voor iemand anders ligt dat natuurlijk anders. Ik zou niet graag in de schoenen staan van die ouders of van de mensen die assistentie zoeken. De vraag is natuurlijk hoelang die vacatures open blijven staan. Uitzonderlijk kan het natuurlijk gebeuren dat iemand lang naar assistentie moet zoeken. Ik verwijs naar de vrouw die haar verhaal in de krant deed. De zwaarte van de handicap speelt ook een rol bij het zoeken naar gepaste assistentie.

Mevrouw de minister, ik ben wel blij te vernemen dat er op het veld blijkbaar geen probleem is. Mijn vraag was echter veeleer gericht op de toekomst. Als steeds meer mensen een PAB toegewezen krijgen en de verloning blijft in verhouding vrij laag, dan is er een probleem. De discussie is natuurlijk bij welk paritair comité men moet aankloppen. Er is een akkoord. De vraag is of dat het beste paritair comité is. De beoordeling daarover laat ik over aan het veld.

Als mensen betere loonvoorwaarden vinden, dan heeft dat natuurlijk ook financiële repercussies voor de budgethouders. Hun budget blijft immers beperkt. Als ze iemand meer willen betalen om hem langer aan zich te binden, bijvoorbeeld omdat hij betere competenties heeft, dan heeft dat natuurlijk financiële gevolgen. Het is een moeilijke evenwichtsoefening. Minder betalen geeft recht op meer uren. De keerzijde is wel dat die persoon er sneller vandoor gaat.

Ik begrijp uw redenering. We moeten ook wachten op de samenwerking met het agentschap Inspectie. Ik kijk uit naar de resultaten van het onderzoek.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Piet De Bruyn tot mevrouw Veerle Heeren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de preventie van zelfdoding, en meer bepaald het gesprek tussen de Vlaamse en federale overheid

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

De heer Piet De Bruyn: Mevrouw de minister, het zal u wellicht niet verbazen dat zelfdoding, en meer specifiek de preventie van zelfdoding, een onderwerp is dat door mezelf en andere collega's met bijzondere aandacht wordt gevolgd. Het onderwerp komt regelmatig aan bod in deze commissie of in schriftelijke vragen.

Mijn vraag is vrij algemeen. In november 2008 werd in Zemst de Dag van de Nabestaanden gehouden, waarop onder anderen de heer Dehaene en ikzelf aanwezig waren. Uw voorganger, minister Vanackere, heeft er toen een zeer gewaardeerde toespraak gehouden. Daaruit bleek dat Vlaanderen heel goed beseft dat het nog steeds tot de trieste kopgroep behoort, zowel op het vlak van ideatie van suïcide als gelukte pogingen. Tegelijkertijd bracht hij daar de boodschap dat we actie ondernemen, initiatieven steunen en dat er de afgelopen jaren een steeds ruimer budget ter beschikking werd gesteld.

Hij verwees ook naar de zesde gezondheidsdoelstelling, die de ambitie om de suïcidecijfers in Vlaanderen naar omlaag te halen, zeer concreet vastlegde. Hij deelde mee dat de feitelijke doelstelling – de sterfte door zelfdoding bij mannen en vrouwen moet tegen 2010 verminderd zijn met acht percent ten opzichte van 2000 – ondertussen eigenlijk werd bereikt.

Dat wil niet zeggen dat we op onze lauweren kunnen rusten, integendeel, want 2000 was een triest piekjaar. In dat opzicht is de vooruitgang die we geboekt hebben ten opzichte van 2002 mooi meegenomen, maar we blijven bij de trieste koplopers van Europa. Suïcide blijft een groot maatschappelijk drama en een groot maatschappelijk probleem.

Zoals wel vaker in dit land, botsen we geregeld op de onduidelijke bevoegdheidsverdeling tussen het federale en het Vlaamse beleidsniveau. De minister verwees in zijn toespraak naar een aantal contacten die hij op dat ogenblik met minister Onkelinx en minister Vervotte had. Nu moet hij die gesprekken dus eigenlijk met zichzelf voeren. Het is een beetje ingewikkeld.

Mijn vraag is heel eenvoudig. Over welke contacten en welke precieze dossiers gaat het? Wat is de stand van zaken? Is er desgevallend een budgettaire impact voor Vlaanderen? Zijn er nog andere contacten, naast de contacten die er met de ministers Onkelinx en Vervotte waren?

De voorzitter: De heer Dehaene heeft het woord.

De heer Tom Dehaene: Ik zou me graag aansluiten bij de vraag van de heer De Bruyn. Ik wil ook benadrukken dat de tussenkomst van de minister op de Dag van de Nabestaanden in Zemst ten zeerste werd gewaardeerd.

Ik weet dat minister Vanackere intussen zijn actieplan met vijf belangrijke parameters heeft aangekondigd in het Leuvense, in aanwezigheid van een lid van de koninklijke familie. Ik zou de minister willen vragen om eens te herhalen wat er in het actieplan staat. Ik heb er alle begrip voor als dat vandaag niet kan. Ik denk dat het belangrijk is dat het voor alle lezers van dit verslag duidelijk zou zijn dat de minister en het kabinet zeer

grote inspanningen doen en veel extra middelen vrijmaken, onder meer voor de Werkgroep Verder, die de Dag voor de Nabestaanden heeft georganiseerd.

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Mevrouw Vera Jans: Ik wil ook de vraag onderschrijven. Ik heb het afgelopen jaar, onder andere in maart en in november, schriftelijke vragen gesteld over het interministerieel overleg. Ik vroeg in welke mate er het thema geestelijke gezondheidszorg aan bod komt. Het zou iedere keer wel aan bod gekomen zijn. Ik vind het goed dat het steeds deel uitmaakt van die vergaderingen, maar ik ben toch wel benieuwd naar de stand van zaken.

De heer Luc Martens: Mevrouw de minister, ik weet niet of ik de vraag van de heer Dehaene goed begrepen heb, maar het zou inderdaad interessant zijn om de tekst die de minister heeft uitgesproken op de studiedag in Leuven, aan de commissieleden te bezorgen. Men kan dan oordelen of men dat onderwerp dan voorwerp kan maken van een gesprek. Het is in elk geval op zijn minst een interessante basis voor een gesprek.

Ik was ook op de studiedag aanwezig. Wat me opgevallen is, zijn de vele initiatieven, maar ook de versnippering van de initiatieven. Ik ben nu bijzonder cynisch, maar als ik een suïcidale gedachte zou hebben, zou ze wellicht nog versterkt worden door mijn onmogelijkheid om het juiste nummer te vinden en te weten bij wie ik het beste terecht kan. Er zijn meerdere websites. Ik zeg dit als illustratie om aan te tonen dat er heel wat stof is voor een interessant gesprek, als we daar de komende maanden nog tijd voor zouden kunnen maken.

De voorzitter: Minister Heeren heeft het woord.

Minister Veerle Heeren: Ik draag deze thematiek een zeer warm hart toe – ook al klinkt dit bizar – omdat ik in een regio woon waar we geregeld geconfronteerd worden met zelfdoding. Dit heeft te maken met de twee grote psychiatrische centra in de regio. We worden geconfronteerd met ontzettend veel zelfdodingen, spijtig genoeg bijna altijd met de NMBS. Vrij recent was er nog het geval van een vrij gerenommeerde kok. Ik ken ook redelijk wat mensen die in de sector werken en voor wie het soms heel moeilijk is om daarmee om te gaan.

De adviseur van het kabinet heeft contact opgenomen met de federale minister om een overleg te plannen over dit thema. Dat vond plaats op 3 november 2008. Op dat overleg was de Vlaamse administratie aanwezig, maar ook de FOD Gezondheid (federale overheidsdienst), de raadgever geestelijke gezondheidszorg en de raadgever voor psychosociale preventie van minister Onkelinx.

Een belangrijke conclusie van dat overleg was dat er heel dringend werk moest worden gemaakt van het updaten van de Belgische cijfers van zelfdoding. In Vlaanderen beschikken we over goede cijfers. Maar op internationaal vlak wordt er gewerkt met nationale cijfers, en die hebben we niet. De cijfers zijn verouderd. Ze dateren van 1997. Daardoor kan men heel moeilijk een vergelijking maken met andere landen.

Een tweede belangrijk besluit is dat op het federale niveau mogelijkheden zullen worden gecreëerd om het Vlaams actieplan complementair te ondersteunen en aan te vullen, eerder dan eigen strategieën te ontwikkelen of een eigen actieplan te ontwikkelen. Met betrekking tot de strategieën die het uitlokken van zelfdoding moeten vermijden, kan worden gedacht aan maatregelen op het federale vlak die de beschikbaarheid van medicatie of wapens moeten verminderen of die ingrijpen op de beveiliging van infrastructuren. Ik denk daarbij aan bruggen en hoge gebouwen, maar ook aan de spoorwegen. Bij de NMBS werd het actieplan suïcidepreventie gestart. Dat gebeurde ten tijde van toenmalig federaal minister Vervotte, en het is nu de bevoegdheid van de vorige minister van Welzijn, de heer Vanackere.

Wat is in deze dossiers de stand van zaken, en hebben deze dossiers een budgettaire impact op Vlaanderen? In het kader van het actieplan suïcidepreventie bij de NMBS zal er, meer concreet, in februari worden samengewerkt met de campagne ‘Fit in je hoofd - goed in je vel’. De NMBS heeft namelijk gemerkt dat het aantal suïcides op de sporen enorm stijgt. Zij zou graag een actie voeren in de stations. Het is natuurlijk evident dat een dergelijke actie niet al te confronterend mag zijn. Daarom werd ervoor gekozen om de campagne in februari te lanceren. Er zouden affiches komen en er zullen folders worden uitgedeeld in de stations in alle provincies en ook in onze hoofdstad Brussel. De locoregionale projecten, dat zijn samenwerkingsverbanden tussen de suïcidepreventiewerkers van de centra geestelijke gezondheidszorg (cgg), de overlegplatforms Geestelijke Gezondheidszorg en de LOGO’s (Lokaal Gezondheidsoverleg), zullen die stations bemannen en promotie voeren.

Mijn voorganger heeft met voormalig minister Vandeurzen contact gehad met betrekking tot het verband tussen internetgebruik en het aanzetten tot suïcide. Er werd gezocht naar de ontwikkeling van methodes om dit te voorkomen. Vandaag ligt een voorstel op tafel van het Centrum ter Preventie van Zelfdoding om in samenwerking met Netlog een tool aan te bieden om personen die op hun weblog signalen geven in verband met zelfmoordgedachten en -gedragingen op een heel subtiele manier het telefoonnummer en het webadres van de Zelfmoordlijn aan te bieden. Op die manier kunnen die jongeren zeer laagdrempelig worden doorverwezen naar aangepaste hulp.

De voorzitter: De heer De Bruyn heft het woord.

De heer Piet De Bruyn: Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoorden en ook voor de zorg die u uit dat u in de lijn van uw voorgangers, de heer Vanackere en daarvoor mevrouw Vervotte, suïcidepreventie zeer nauwgezet zult opvolgen en initiatieven daarbij zult ondersteunen.

Mijnheer de voorzitter, ik heb vrij veel begrip voor uw opmerkingen over versnippering. Ze zijn terecht. Het geldt ook voor veel andere sectoren van hulpverlening dat het niet altijd duidelijk is waar men het best het eerst aanklopt. Wij moeten daar meer duidelijkheid brengen. Wellicht kan hier een oplossing worden gevonden in het toekennen van een specifieke coördinerende opdracht aan een van de actoren die nu zeer goed werk verrichten op het veld. Een expertisecentrum dat tegelijk een coördinerende functie heeft om zoveel mogelijk overlappingen te voorkomen, lijkt mij een goede strategie. Maar dat valt buiten de discussie die we hier vandaag voeren.

Ik ben ook zeer tevreden, mevrouw de minister, dat u naar concrete initiatieven verwijst, onder meer naar het initiatief van het Centrum ter Preventie van Zelfdoding en de samenwerking met Netlog. Ik dacht dat u voor de ontwikkeling van dat initiatief een behoorlijk budget ter beschikking hebt gesteld. Ook ten aanzien van de samenwerking met de NMBS zijn de verwachtingen vanuit de sector vrij hoog omdat de onmiddellijke beschikbaarheid van middelen inderdaad het sterkste risicoverhogende aspect is wat betreft de grens tussen de gedachte aan zelfdoding en een poging tot zelfdoding. Het buitenland bewijst dat er mogelijkheden bestaan om bepaalde spoorwegovergangen of bruggen moeilijker bereikbaar te maken, of om op een andere manier ontradend op te treden. Dit initiatief verdient zeker alle steun.

Deze vraag zal zonder enige twijfel nog opvolging krijgen in deze commissie en uiteraard ook nog in de loop van de volgende legislatuur.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Bart Caron tot mevrouw Veerle Heeren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de neutraliteit van Kind&Gezin

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Mevrouw de minister, ik kreeg van PPJ, het Pluralistisch Platform Jeugdzorg, de pluralistische werkgeversfederatie, een infobrochure van de concurrentie, met name het Vlaams Welzijnsverbond. Daarin staat het volgende citaat: "Voor Kind&Gezin is inzake kinderopvang en hulpverlening aan jonge kinderen het Vlaams Welzijnsverbond veelal, zo niet altijd de eerste toetssteen voor het doorvoeren van verandering." Dit citaat was ondertekend door de heer Lieven Vandenberghe, de gewezen administrateur-generaal van Kind & Gezin.

Dat dit citaat in de tegenwoordige tijd is geschreven en de heer Vandenberghe ondertekend heeft verwijzend naar zijn functie bij Kind&Gezin, riep bij mij vragen op. Ook de federatie reageerde massaal in mails. Men vroeg zich af of dit wel kon. We weten natuurlijk dat er bevoorrechte relaties bestaan met de koepels. We zijn niet naïef. Enige terughoudendheid is wel op zijn plaats. Ik ga ervan uit dat de huidige leiding van Kind&Gezin ten volle kiest voor een pluralistische besluitvorming waarbij het huidige raadgevend comité de eerste toetssteen is en niet het Vlaams Welzijnsverbond. Ik wil daar niet flauw over doen, natuurlijk moeten federaties en koepels hun rol van belangengroep spelen en hun sector verdedigen. Dit is wel een specifiek voorval.

Welke methode hanteert Kind&Gezin bij het doorvoeren van verandering? Ik doel hiermee op het experimentele, het vernieuwende.

Kunt u garanderen dat Kind&Gezin een neutrale opstelling – die rekening houdt met het gehele werkveld en met de gebruikersvertegenwoordigers – respecteert en ook in de toekomst zal aanhouden?

De voorzitter: Mevrouw Van der Borght heeft het woord.

Mevrouw Vera Van der Borght: Mijnheer de voorzitter, u weet dat Open Vld altijd pleit voor respect voor alle actoren. Wij betreuren dat de gewezen administrateur-generaal van Kind&Gezin dergelijke uitspraken doet. Ik wil pleiten voor een ernstige en neutrale handelswijze. Het beeld wordt hierdoor gecreëerd dat Kind&Gezin een organisatie zou zijn die nauw aanleunt bij de christelijke zuil. Mevrouw de minister, ik zou graag willen dat u die neutraliteit bevestigt en garandeert.

De voorzitter: Minister Heeren heeft het woord.

Minister Veerle Heeren: Mijnheer Caron, u gaf het zelf ook al aan, het mandaat van het beleidsorgaan is inderdaad gewijzigd. Het raadgevend comité heeft een totaal ander mandaat dan de vroegere raad van bestuur. Ik vraag me af of u nog andere redenen tot twijfelen hebt in verband met de neutraliteit van Kind&Gezin.

Zowel het nieuwe raadgevend comité als de vroegere raad van bestuur is met een scherp oog voor evenwicht samengesteld. Het debat over verandering en vernieuwing gebeurt binnen die organen. In die zin beantwoord ik uw

vragen in de overtuiging dat de neutraliteit bij Kind&Gezin – en bij elk ander agentschap – gegarandeerd moet zijn.

Welke methode hanteert Kind&Gezin bij het doorvoeren van een verandering? Dat is geen simpele vraag. Er zijn natuurlijk veel verschillende manieren van verandering. De organisatie zal voor de uitvoering van inhoudelijke veranderingen vertrekken van het regeerakkoord. Dat vormt samen met de beleidsnota en -brieven van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, de basis voor een beheersovereenkomst tussen de minister en de leidend ambtenaar van het agentschap. Afhankelijk van de veranderingen worden strategische en operationele doelstellingen verder uitgewerkt binnen het agentschap zelf. Bij bijna alle grote veranderingen zal Kind&Gezin, zeker in de voorbereidende fase, ook de sector heel actief betrekken om op die manier zo veel mogelijk rekening te houden met de bezorgdheden – maar ook met de bekommernissen – van de betrokkenen. Elke grote verandering zal voor advies naar het raadgevend comité gaan. Dat wordt daar voorgelegd aan de belangrijkste partners en grondig besproken. Kind&Gezin heeft verder op structurele basis overleg met de sector. Voor alle duidelijkheid: daar zijn alle kleuren en strekkingen in vertegenwoordigd.

Op uw tweede vraag wil ik antwoorden dat Kind&Gezin op deze manier zeker blijk geeft van een neutrale opstelling, die rekening houdt met het hele werkveld, maar ook met de vertegenwoordigers van de gebruikers. Het agentschap zal deze instelling in de toekomst aanhouden. De samenstelling van het raadgevend comité is een beslissing van de Vlaamse Regering, en ook daarin zitten alle kleuren en strekkingen.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Ik dank u voor uw antwoord, mevrouw de minister. De beleidslijn voor de toekomst is duidelijk getrokken.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Bart Caron tot mevrouw Veerle Heeren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de resultaten van het UNICEF-rapport over de veranderingen in de kinderopvang

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Het probleem is niet dat het rapport in het Engels is geschreven – we kunnen dat wel lezen – maar wel dat het geen rekening houdt met de Belgische staatkundige realiteit. Het is ontzaglijk moeilijk om de zaken te vergelijken. Het is appels met peren vergelijken. De verschillende methodes in het land worden samengeteld of niet samengeteld. Mijn vraag beoogt vooral verduidelijking.

Volgens het rapport van UNICEF (United Nations International Children's Emergency Fund) over de veranderingen in de kinderopvang is de huidige opgroeiende generatie in de landen van de OESO (Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling) de eerste waarvan een meerderheid tijdens een groot gedeelte van haar eerste levensjaren buitenshuis wordt opgevangen of verzorgd. Dat is misschien een interessant element.

Overigens, ik ben in het verleden veel bezig geweest met die thematiek, en ik moet zeggen dat die uitspraak klopt, maar niet als het over werken gaat. De vorige generatie is de eerste geweest die zo weinig beroepsactiviteit ontplooide. Dan ging het vooral over vrouwen. In de hele geschiedenis van de mensheid werd tot aan de vorige generatie meer gewerkt dan vandaag. Dat zeg ik even terzijde. De kinderen verrichtten meestal arbeid in huis of op het land, of wat dan ook, en werden dus in familieverband opgevangen, of door grootouders die mee inwoonden. Het gaat hier dus over een transitie die niet alleen kinderopvang betreft, het gaat ook over nadenken over de samenleving.

Tegelijk met die verandering wordt wetenschappelijk ook steeds duidelijker dat de kwaliteit van de zorg in de eerste maanden voor kinderen van kritisch belang is. Onderzoek heeft dat ruimschoots aangetoond, en mijn pedagogische achtergrond leert me dat dit een vaststaand gegeven is: hoe vroeger, hoe dominanter dat later doorwerkt in het karakter en de houding van kinderen.

Volgens het rapport doet België het in het algemeen niet slecht. Het krijgt een zes op tien. Natuurlijk kan alles beter. Met betrekking tot de organisatie en participatie van kinderen jonger dan drie jaar, scoort ons land goed. Ook is er onder meer voldoende aandacht voor gehandicapte kinderen en zijn kleuterleidsters voldoende professioneel. Dan gaat het weer over het onderwijs. Dat is ook weer zo'n specifieke situatie. Kind&Gezin wordt aangehaald als een voorbeeld als het gaat over het medisch volgen van baby's en peuters. Dat weten we.

Het tekort aan kinderopvangplaatsen blijft een punt waaraan moet worden gewerkt, ondanks de beslissing van de minister om in bijkomende gesubsidieerde plaatsen en extra middelen te voorzien. Dat is ook al vaak behandeld in deze commissie. We moeten vaststellen dat België minder dan één percent van zijn bruto nationaal product(bnp) besteedt aan kinderopvang. Er moet dus meer worden geïnvesteerd in kinderopvang. Enkel op die wijze zullen we het ook beter doen wat de andere criteria betreft.

Dat is de kwantiteit, maar ook de kwaliteit van de opvang verdient natuurlijk aandacht. Het is op korte en lange termijn een hefboom in de ontwikkeling van kinderen, maar ook en vooral bij het wegwerken van ongelijkheden. Die ongelijkheden worden, zoals u weet, zeer snel gereproduceerd, van kindsbeen af, bijna van in de wieg. Met kinderopvang op een neutrale plaats kunnen we daar werk van maken. We kunnen er alleszins tegen vechten en dat proberen in te halen. Willen we kwaliteit, dan moet die sector alleszins voldoende professioneel kunnen zijn en nog meer geprofessionaliseerd kunnen zijn. Het rapport stelt vast dat minder dan 80 percent van het personeel in de kinderopvang vandaag een opleiding heeft gevolgd.

Niet-opgeleide kinderverzorgsters, een tekort aan opvangplaatsen, te grote kleuterklassen en te weinig verlof voor jonge ouders: dat zijn de negatieve punten van het rapport als het over ons land gaat, en die halen onze score omlaag. Zoals ik echter al zei: het gaat over België en het gaat deels ook over het onderwijs, dus dit is niet zo duidelijk te situeren. Toch moet wat die punten betreft een en ander worden gedaan.

Mevrouw de minister, wat is in het algemeen uw reactie op dat UNICEF-rapport, en meer specifiek wat de opvang van kinderen tot drie jaar betreft? Misschien kunt u ook preciezer de Vlaamse positie ter zake definiëren. Zijn er acties gepland om de sector professioneler te maken, of is ook daar weer wat we lezen niet de Vlaamse werkelijkheid? Mocht het nodig zijn, is ter zake in een budget voorzien? Wat is het percentage dat Vlaanderen aan kinderopvang besteedt? Ik verwijs naar die één percent die België eraan besteedt. Wat valt al dan niet onder dat percentage? Ik vraag dat omdat in sommige landen het kleuteronderwijs, of delen ervan, ook als kinderopvang worden beschouwd.

De voorzitter: Mevrouw Van der Borght heeft het woord.

Mevrouw Vera Van der Borght: Mijnheer de voorzitter, ik wil me aansluiten bij deze vragen. Het onderwerp is inderdaad meermaals aan bod geweest in deze commissie. Dat gebeurde uiteraard naar aanleiding van de begrotingsbesprekingen, maar er waren ook actuele vragen ter zake. We hadden het UNICEF-rapport niet echt nodig, want de zaken die erin te lezen staan, zijn genoegzaam bekend. Het rapport is natuurlijk interessant als het erover gaat punten te krijgen en te weten dat we nog een betere uitslag kunnen behalen.

Het tekort in de kinderopvang is genoegzaam bekend. We zijn het er allemaal over eens dat er meer plaatsen moeten worden gecreëerd, alleen verschillen we soms van mening over de vraag hoe we dat moeten doen. U weet dat we pleiten voor meer aandacht voor de zelfstandige kinderopvang, al was het maar omdat een plaats in die zelfstandige opvang de overheid heel wat minder kost dan een plaats in de gesubsidieerde sector. Daarom zijn we vragende partij om dat zelfstandig initiatief meer te ondersteunen inzake de onkostenvergoeding en de infrastructuur, maar ook door de capaciteitsbeperkingen te verlaten, zodat mensen meer rendabel en grootschalig kunnen gaan werken.

Ook willen we erop wijzen dat kinderopvang volgens ons in eerste instantie een duidelijk economische functie heeft. In de eerste plaats gaat het over het mogelijk maken van de combinatie van arbeid en gezin. Ik zal niet te veel uitweiden daarover. Ook dat thema is genoegzaam bekend. Het kan niet zo zijn dat kinderopvang hoofdzakelijk educatieve of sociale functies gaat hebben. Die functies zijn uiteraard noodzakelijk, maar we moeten erover waken dat kinderopvanginitiatieven niet de rol van het onderwijs op zich gaan nemen. Het is dus noodzakelijk dat er meer middelen worden besteed aan kinderopvang, maar volgens ons moet dat gebeuren in het kader van een efficiënte overheidsmiddelenbesteding, en met een prioritaire aandacht voor de combinatie van werk en gezin.

De voorzitter: Minister Heeren heeft het woord.

Minister Veerle Heeren: Ik dank de leden voor hun vragen. Ik zal uitgebreid antwoorden. Alle thema's zijn natuurlijk belangrijk in deze Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, maar veel leden dragen de kinderopvang zeker een warm hart toe.

Report Card 8 van UNICEF stelt tien criteria voorop als minimale kwaliteitsnormen waaraan de voorschoolse educatie moet voldoen. Ik weet niet of u ze kent, mijnheer Caron, maar ik wil ze nog even opsommen: minimale regeling voor ouderschapsverlof, nationaal plan met voorrang voor kansarme kinderen, minimaal niveau van voorzieningen voor de zorg van minderjarigen, minimumniveau voor toegankelijkheid voor vierjarigen, minimumniveau van opleiding voor alle personeelsleden, minimale verhouding van personeelsleden met een hoger niveau van scholing en opleiding, minimale ratio in de verhouding personeel/aantal kinderen, minimumniveau van publieke financiering, een laag niveau van armoede bij kinderen en een universeel bereik. Wij scoren zes op tien.

De score van zes op tien stemt me zeker niet ontevreden, als rekening wordt gehouden met het feit dat er een ouderschapsverlof van één jaar is met 50 percent salaris. Voor alle duidelijkheid: dat is geen Vlaamse, maar een federale bevoegdheid. Als het gaat over een minimale ratio in de verhouding personeel/aantal kinderen, slaat dat op de gevraagde ratio van één personeelslid per vijftien kinderen in de kleuterschool. Die ratio halen we niet, maar ik kan daar moeilijk op ingaan, want dat is eigenlijk een bevoegdheid van de

minister van Onderwijs. Inzake het minimaal niveau van publieke financiering halen we niet de norm van één percent van het bruto nationaal product, maar in feite gaat het om Vlaamse gegevens en Vlaanderen heeft geen bnp. De Vlaamse overheid scoort voor kinderopvang wel hoger dan één percent, zonder te spreken van de vele initiatieven die op lokaal vlak worden genomen. Heel veel gemeenten durven heel expliciet te investeren in kinderopvang. We scoren dus sowieso altijd een punt.

Ik wil ook opmerken dat kinderen vanaf 2,5 jaar gratis naar de kleuterklas kunnen, waarmee Vlaanderen en België bijzonder goed scoren op wereldniveau. We hebben een participatie van 98 percent. We vergeten dat soms en zijn soms te bescheiden, maar dat is eigenlijk toch een pluim voor Vlaanderen. Minister Vandenbroucke probeert in ieder geval die kleuterparticipatie nog hoger te krijgen, zeker voor bepaalde doelgroepen. Ik kan hem alleen maar mijn steun geven via acties bij Kind&Gezin, zoals de huisbezoeken bij niet-ingeschreven kinderen, ervaringsuitwisseling in de groep bij inloopteams en het gebruik van de schoolkeuzewijzer. Ik hoop dat nog veel meer kinderen, zeker kinderen van allochtone afkomst zo snel mogelijk naar school kunnen gaan, want dat is toch heel belangrijk. Ik woon in een regio waar we die ervaring hebben, en dat kan alleen maar die kinderen ten goede komen.

Het rapport stelt dat het wegwerken van het tekort aan kindplaatsen nog een werkpunt is. Men werkt natuurlijk met gegevens van 2004. We zijn ondertussen vijf jaar later. Sedert eind 2004 zijn er ongeveer 17.000 plaatsen bijgekomen, van 92.557 naar 109.410 op 1 december 2008. Dat zijn allemaal effectief gerealiseerde plaatsen. Met het budget van 2008 en 2009 staan er nog meer dan 12.000 plaatsen op stapel voor de komende jaren. De realisatiedatum voor de uitbreidingsronde 2009 is er, voor de kinderdagverblijven is dat 2011. Dat zou ertoe kunnen leiden dat de Barcelonanorm op 39 percent kan worden gebracht, tegen 34,5 percent eind 2007. Ik verwijs hiervoor naar het jaarverslag van Kind&Gezin. Dat is ruim hoger dan de Europese doelstelling van 33 percent. Ook het gebruik van de kinderopvang, met meer dan 50 percent van de kinderen, is bijzonder hoog.

Maar naast het kwantitatieve aspect verliezen we soms de kwaliteit van de zorg uit het oog. We weten dat we daar in Vlaanderen ook heel veel in investeren. UNICEF vraagt eigenlijk aandacht voor opleiding, wat me bij de vraag over de acties rond professionalisering binnen de sector en het budget daarvoor brengt.

Mijnheer Caron, dat minder dan 80 percent van de kindbegeleiders aan de vooropgestelde norm beantwoordt, heeft in hoge mate te maken met het historische gegeven dat vooral in Vlaanderen meer dan de helft van de erkende kinderopvang, 66 percent, wordt verzorgd door onthaalouders. Dat is historisch zo, en ik heb daar zelf jaren met heel veel plezier een beroep op kunnen doen. Dat was een heel positieve ervaring. Voor onthaalouders die thuis voor kleinschalige gezinsopvang zorgen, is tot op vandaag geen kwaliteitsvereiste gesteld. Voor het rapport is er geen kwaliteitsvereiste, maar wordt een relatieve training als minimum vooropgesteld en al dan niet betekenisvol contact hebben met de kinderen in de kinderopvang. Men zou een inwerkingscursus moeten afmaken, maar een korte of iets langere startcursus wordt in de meeste diensten voor opvanggezinnen toch gegeven en jaarlijks wordt ook geïnvesteerd in navorming. Veel zelfstandige opvangvoorzieningen hebben getrainde medewerkers. Het is correct dat niet voor alle opvang een specifieke kwalificatie is vereist, maar dat wil ook niet zeggen dat er geen competentie aanwezig zou zijn, integendeel. Vlaanderen heeft sterk geïnvesteerd in de kwantiteit, omdat het maatschappelijk de eerste behoefte is, maar dat wil daarom niet zeggen dat de kwaliteit op de tweede plaats kwam.

Wat wordt al gedaan, en wat staat op stapel? Mijnheer Caron, het is een hele resem initiatieven. Kwaliteit is slechts mogelijk in leefbare voorzieningen, daarom kan kwaliteit niet los worden gezien van de leefbaarheid van de sector en evenmin van de werkdruk en een aantrekkelijke verloning. De voorbije jaren is daarom ook daarin geïnvesteerd. De omkadering van de diensten van onthaalouders is merkelijk verbeterd. Pools van diensten nemen sommige taken van de dienstverantwoordelijken over.

Een ander aspect is het zelfevaluatie-instrument voor het welbevinden en de betrokkenheid van kinderen, dat momenteel wordt geïntroduceerd bij onthaalouders en de diensten voor onthaalouders. Bij de zelfstandige onthaalouders is het een vereiste om in het systeem van inkomensgerelateerde opvang in de zelfstandige sector te stappen.

Er is de cursusverplichting voor levensreddend handelen met een tegemoetkoming van 20 euro per cursist. Er zijn de specifieke studiedagen over kwaliteit, sociale functie, aansprakelijkheid, ouderbetrokkenheid, participatie en inclusieve opvang. Er wordt geregeld overlegd met Onderwijs over het curriculum van de opleidingen die leiden tot toegang in de kinderopvang. Die opleidingen worden gescreend en aangepast aan de evoluties van de kinderopvang. Vrij nieuw is de opvoedingsondersteuning.

Verder zijn er de ontwerpen van competentiekader voor kinderopvangsectoren, de verhoging van de verplichting voor zelfstandige opvang om vanaf 2009, naast de kwaliteitseis voor verantwoordelijke, jaarlijks niet minstens acht maar twaalf uren specifieke vorming te geven. Er is de stroomlijning en verbetering van de inhoud van de SYNTRA-cursussen voor verantwoordelijken in de kinderopvang, de kwaliteitshelpdesk binnen Kind&Gezin

voor de voorzieningen, de bundeling van alle kwaliteitscriteria, eisen en aanbevelingen, het grote kinderopvangboek, de verhoging van de financiële ondersteuning voor de zelfstandige opvang, de samenwerking met het Vlaams Agentschap Ondernemen, een ondersteuningsstructuur voor begeleiding, vorming en netwerking in de zelfstandige opvang.

Professionalisering is een heel langzaam proces. Men kan echter niet ontkennen dat er heel wat initiatieven worden genomen. Om als sector aantrekkelijk te zijn, moet men daar op een heel ernstige manier mee omgaan, vooral in het belang van het kind.

Een hogere kwalificatie moet kunnen samengaan met medewerkers die een groeitraject in de kinderopvang zelf doorlopen. Kwalificatie, competentie en vorming kunnen slechts gaandeweg worden verhoogd en dit in overleg met alle betrokkenen zoals de organiserende besturen, de lokale besturen, de sociale partners, de scholen, de opleidingsinstellingen, maar ook de ouders, mits een omzichtige benadering. Omdat is aangetoond dat de kwaliteit van kinderopvang samengaat met kwalificatie en competentie, hoewel die daar alleen nooit voor kunnen zorgen, blijft het doel het verhogen van de kwalificatie en de competentie.

Ik ben in mijn regio al jaren een heel actief bestuurslid van de Provinciale Commissie Buitenschoolse Kinderopvang. Die commissie is opgericht tijdens een periode dat het in onze regio bijzonder slecht ging. De doelstelling waarvoor die commissie destijds was opgericht, hebben we al gehaald. Wanneer we terugkijken, moeten we echter durven erkennen dat de investeringen in de kwaliteit en in de begeleiding van al die coördinatoren, ten gunste waren van ouders en kinderen. Kwalificatie- en competentieverhoging moeten een streefdoel blijven waarvoor we ook de komende jaren middelen moeten durven uittrekken.

Het budget kinderopvang in 2009 bedraagt 417,7 miljoen euro. Het totale budget van de Vlaamse Gemeenschap 2009 in beleidskredieten bedraagt 25,1 miljard euro. De kinderopvang maakt dus 1,66 percent uit van het Vlaamse budget. Ik heb hier een Excel-bestand dat kan worden opgenomen in het verslag. Daarin staan de subsidies aan erkende voorzieningen, specifieke zorgbehoeften, flexibele opvang, vorming, projecten, premies, installatiepremie, financiële ondersteuning van zelfstandige kinderdagverblijven. De investeringenstoelagen van VIPA (Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden) zitten er niet in. Ik stel voor de bedragen aan het verslag als bijlage toe te voegen voor de volledigheid.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Het zou misschien nuttig zijn om een aantal van die gegevens te bezorgen aan UNICEF. Zo kan UNICEF in de toekomst preciezer zijn voor wat de rapportering betreft. Voor een aantal onderdelen wordt Vlaanderen immers wel afzonderlijk in kaart gebracht en voor andere niet. Dat kan ten goede komen aan onze plaats in de zogenaamde rangschikking.

Mevrouw de minister, er worden stappen gezet. Er is nog heel wat behoefte aan plaatsen. Heel wat ouders vinden nog steeds geen adequate en betaalbare kinderopvang. In de professionalisering is al een belangrijke stap gezet op het vlak van kwaliteit. Dat zal een blijvend aandachtpunt zijn, niet dwangmatig maar op een manier die ouders stimuleert om de pedagogische concepten van deze tijd te volgen.

De voorzitter: Mevrouw Van der Borght heeft het woord.

Mevrouw Vera Van der Borght: Mevrouw de minister, u bent de derde minister van Welzijn maar u bent de eerste die als ervaringsdeskundige kan spreken over kinderopvang. Dat verheugt me. Ik ben blij dat u die problemen aan den lijve hebt kunnen ondervinden, dat u uiteindelijk een oplossing hebt gevonden en dat u een beroep kunt doen op een zelfstandige onthaalouder. U hebt dat gunstig kunnen beoordelen. Ik ben blij dat ik in u een partner heb gevonden.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van van mevrouw Vera Van der Borght tot mevrouw Veerle Heeren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de wachttijden voor thuisbegeleiding van kinderen met autisme

De voorzitter: Mevrouw Van der Borght heeft het woord.

Mevrouw Vera Van der Borght: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, het is spijtig dat mevrouw Stevens hier niet meer is, want ook hier gaat het over een probleem binnen de zorgsector en de tekorten. Half november 2008 verschenen meerdere krantenberichten waarin ouders van autistische kinderen de alarmbel luidden over de verder oplopende wachttijden voor thuisbegeleiding van kinderen met autisme.

Zowel in de provincie Oost-Vlaanderen als in de provincie Antwerpen hebben thuisbegeleidingsdiensten te maken met lange wachttijden tussen de aanvraag tot diagnoseonderzoek en de start van begeleiding. In Antwerpen, waar de problemen het grootst zijn, is die intussen opgelopen tot vier jaar. Er staan volgens de Antwerpse thuisbegeleidingsdienst Het Raster 1000

mensen op de Antwerpse wachtlijst, met jaarlijks 500 nieuwe aanvragen. In Oost-Vlaanderen heeft de thuisbegeleidingsdienst Tanderuis 400 gezinnen in begeleiding, met 375 wachtenden. In vergelijking met de cijfers waar we het daarstraks over hadden, mogen we stellen dat het probleem van een andere aard is. De thuisbegeleidingsdiensten slaan alarm omdat ze vrezen volgend jaar geen extra middelen te zullen ontvangen waardoor ze geen bijkomende personeelskrachten zullen kunnen inzetten.

Het hoeft geen betoog dat de lange wachttijden voor vele gezinnen ernstige, soms zelfs dramatische gevolgen hebben. Het volstaat om in genoemde krantenartikels de getuigenissen van ouders te lezen om te weten hoe moeilijk zij het hebben om alleen het hoofd te bieden aan de vele opvoedingsproblemen die zich voordoen bij autistische kinderen. In diezelfde periode las ik in de krant dat een autistisch kind met gedragsstoornissen wegens plaatsgebrek in een open jeugdinstelling in Mol was terechtgekomen, in plaats van in een psychiatrisch centrum voor autisme. Ook dit is schrijnend.

Het gedrag van autistische kinderen kan dermate storend zijn dat het hele gezinsleven er onder begint te lijden en dat uiteindelijk de stoppen doorslaan bij de ouders. Zo was er begin november 2008 al een geval waarbij de moeder niet langer kon omgaan met het zo storende gedrag van haar kind dat ze het een dodelijke dosis medicijnen had toegediend. Dat zijn natuurlijk extreme situaties en we mogen niet veralgemenen, maar het is duidelijk dat de noodkreet van deze ouders niet onbeantwoord kan blijven.

We hebben de voorbije weken in deze commissie de discussie gevoerd over het tot stand brengen van een nieuw meerjarenplan voor bijkomende middelen voor de gehandicaptenzorg. Dat nieuwe meerjarenplan zal er pas komen vanaf 2010. Ik verwijs daarvoor naar de motie in verband met het wegwerken van de wachtlijsten, die recent werd goedgekeurd in de plenaire vergadering.

Mevrouw de minister, ik wil aandringen op bijkomende budgettaire inspanningen, liefst al bij de eerste begrotingscontrole van 2009, om de thuisbegeleidingsdiensten en diagnosecentra een bijkomende ondersteuning te geven. Bent u daartoe bereid?

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Mevrouw Vera Jans: Mijnheer de voorzitter, ik wil me graag aansluiten bij de vraag van mevrouw Van der Borght. Kinderen en jongeren met autisme vormen de sterkst stijgende groep die bij het Vlaams agentschap aanklopt. Sinds we de cijfers kunnen opvragen, is dat een vast gegeven. De meeste aanvragen komen inderdaad uit de provincie Antwerpen. Ik heb er al eerder schriftelijke vragen over gesteld. Als verklaring voor de stijging wordt verwezen naar de betere herkenning van de ziekte en de toegenomen diagnostiek.

Mevrouw Van der Borght verwijst naar de motie die in deze commissie door de meerderheidspartijen werd ingediend, waarin we heel duidelijk vragen naar een nieuw meerjarenplan voor personen met een handicap. Dat is al aangekondigd. De timing die naar voren is gebracht, is weldra zover dat het in de commissie kan worden voorgelegd of met de sector kan worden besproken. Ik wil aandringen om werk te maken van dat meerjarenplan. Dat is noodzakelijk om de nodige perspectieven te bieden aan de volledige sector van personen met een handicap. Dat geeft voor deze doelgroep, maar ook voor alle andere doelgroepen, een zicht op wat mogelijk is en wat niet. Het zal een antwoord bieden op heel veel vragen die rijzen. Onze fractie onderschrijft dat zeer graag.

De voorzitter: Mevrouw De Wachter heeft het woord.

Mevrouw Else De Wachter: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik wil me ook aansluiten. We hebben het in het verleden hierover al een paar keer gehad. In dit geval gaat het over kinderen met autisme. Ook in het algemeen kan men nergens terecht met kinderen die zeer storend, afwijkend gedrag vertonen. Dergelijke kinderen komen vaak in open of zelfs gesloten jeugdinstellingen terecht, waar ze absoluut niet thuishoren. We hebben immers niet te maken met kinderen die een of ander misdrijf hebben gepleegd, maar met kinderen met een psychiatrische stoornis.

Mevrouw de minister, ik heb uw voorganger er al enkele malen op gewezen dat we daar absoluut aandacht aan moeten besteden en dat we de instellingen en organisaties die specifiek bezig zijn met dergelijke psychiatrische stoornissen bij kinderen, absoluut moeten ondersteunen. Dat moet dringend gebeuren zodat die kinderen uit de jeugdinstellingen kunnen worden gehouden. Dat is absoluut noodzakelijk ten aanzien van de volgende generatie omdat dergelijke kinderen op volwassen leeftijd veel beter kunnen worden begeleid dan wanneer ze op jonge leeftijd met een dergelijke stoornis terechtkomen in een instelling. Ik wil deze bekommernis vandaag absoluut nog eens beklemtonen. Daar ligt de essentie van het hele verhaal over het oneigenlijk plaatsen van kinderen die niet thuishoren in die instellingen.

De voorzitter: Minister Heeren heeft het woord.

Minister Veerle Heeren: De voorbije maanden zijn er heel wat initiatieven genomen, zeker op het financiële vlak. Gedurende laatste drie jaren, met name 2006-2007, 2007-2008 en 2008-2009, is de capaciteit steeds verhoogd. Die verhoging is over de verschillende provincies verdeeld. Voor Antwerpen, Vlaams-Brabant en Brussel gaat het om minstens 294 extra gezinnen voor Het Raster. Voor Oost-Vlaanderen en West-Vlaanderen gaat het

om 212 extra gezinnen voor Tanderuis. Voor Limburg gaat het om 68 extra plaatsen voor het provinciaal samenwerkingsverband autisme. In Limburg gaat het om 1024 begeleidingen. In Oost-Vlaanderen en West-Vlaanderen gaat het om 3180 begeleidingen. In Antwerpen, Vlaams-Brabant en Brussel gaat het om 4415 begeleidingen.

Het uitbreidingsbeleid 2008-2009 voorziet tevens in 200.000 euro voor het opstarten van een trajectbegeleidingsmodule binnen de ambulante diensten. Het gaat dan om de thuisbegeleidingsdiensten en om de diensten Begeleid Wonen. Ten gevolge van deze uitbreiding is de capaciteit van deze diensten met 126 begeleidingen toegenomen.

Tijdens dezelfde periode zijn de biprovinciale thuisbegeleidingsdiensten voor autisme opgesplitst. Het gevolg is dat het werkgebied van elke dienst nu een provincie beslaat. De provinciale werking maakt het de diensten mogelijk beter op het regionaal overleg in te spelen en voor een regionale zorgafstemming te zorgen.

Tegelijkertijd is de begeleidingsnorm voor de thuisbegeleidingsdiensten voor autisme met de andere thuisbegeleidingsdiensten gelijkgeschakeld. Dit houdt per voltijds equivalent op jaarbasis 450 begeleidingen in. Dat is een toename met 150 begeleidingen. Ten gevolge van de gelijkschakeling van de prestatienorm kunnen de thuisbegeleidingsdiensten voor autisme meer gesubsidieerde begeleidingen tot stand brengen. Deze toename is alvast een positief signaal.

Zowel voor de Centra voor Ontwikkelingsstoornissen als voor de multidisciplinaire teams die door het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap worden erkend, hebben we bijkomend in een verhoging van de diagnostische capaciteit geïnvesteerd. Het gaat om 450 eenheden of, in totaal, om 4172 eenheden voor de Centra voor Ontwikkelingsstoornissen. Verder zijn de subsidies en de onkostenvergoedingen verbeterd.

Ik ben er in geval een absolute voorstander van om deze inspanning tijdens de eerstvolgende uitbreidingsronde in dezelfde mate te hernemen. Iedereen die in zijn gezin met een kind met autisme wordt geconfronteerd, weet hoe moeilijk het is hier op basis van de draagkracht van het gezin en van de menselijke haalbaarheid mee om te gaan.

De voorzitter: Mevrouw Van der Borght heeft het woord.

Mevrouw Vera Van der Borght: Ik dank de minister voor haar antwoord. De roep van deze mensen was een echte noodkreet. Ze vrezen immers dat alles zal uitblijven. Ik ben blij dat de minister nu heeft verklaard bereid te zijn tijdens de volgende begrotingsronde eventueel een inspanning te leveren. De betrokken mensen hebben zelf verklaard dat er de voorbije drie jaar en zelfs de voorbije zeven jaar steeds uitbreidingen zijn geweest. Hun bezorgdheid betreft echter vooral het uitblijven van een meerjarenplan. Wat dit betreft, ben ik het eens met mevrouw Jans. We hebben die motie geschreven om dringend werk van een nieuw meerjarenplan te maken. Eens dit meerjarenplan er zal zijn, zal het voor velen duidelijk zijn wat ze kunnen en mogen verwachten. Misschien zal hun vrees dan verdwijnen. Het heikele punt blijft in elk geval de vrees dat er het eerste jaar geen uitbreiding zou komen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Else De Wachter tot mevrouw Veerle Heeren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de stijging van het aantal thuislozen

De voorzitter: Mevrouw De Wachter heeft het woord.

Mevrouw Else De Wachter: Mijnheer de voorzitter, toen ik deze vraag om uitleg indiende, wist ik uiteraard niet dat ik dat minister Heeren ze zou moeten beantwoorden. Ik weet dat de problematiek van de thuisloosheid haar na aan het hart ligt. We hebben hier in het verleden, in deze commissie en in de commissie voor Wonen, al de nodige discussies over kunnen voeren.

Hoewel in het vroegere beleid en in de huidige beleidsbrieven steeds heel wat aandacht aan de thuisloosheid werd en wordt besteed, worden we momenteel met een concrete situatie geconfronteerd. Ik denk dat de voorbije dagen ertoe hebben geleid dat niemand hiervoor ongevoelig is. We moeten hier absoluut aandacht aan besteden en concrete oplossingen vinden.

Het is, zoals in de media is gebleken, vooral frappant dat het niet enkel meer om alleenstaande thuislozen gaat. Het gaat vaak om gezinnen en zelfs om gezinnen met kinderen. Het is belangrijk dit te beklemtonen. In het verleden is de opvang en de begeleiding van thuislozen immers vaak verzorgd door organisaties die zich tot bepaalde doelgroepen, zoals mannen, vrouwen of kinderen, richten. Dit betekent dat het moeilijker is om hele gezinnen op te vangen. Daar moeten we nu de nodige aandacht aan besteden.

Het is opmerkelijk dat we niet over duidelijke, concrete cijfers beschikken. Dit is gebleken tijdens de laatste discussie die ik hierover met de vorige minister van Welzijn heb gevoerd. De hulpverleners vragen ons zelf trouwens ook naar exacte cijfers te streven.

In het verleden is vaak verklaard dat thuisloosheid vaak met financiële problemen te maken had. Nu blijkt dit vaak niet de enige reden te zijn waarom iemand thuisloos wordt. Vaak gaat het om mensen die met verschillende zaken worden geconfronteerd. Naast het financiële

aspect gaat het onder meer om mensen die met psychiatrische problemen kampen. Ze komen uit een instelling en ze staan letterlijk en figuurlijk op straat. Het is belangrijk niet enkel in opvang te voorzien. We moeten die mensen tevens begeleiden. We moeten hen in staat stellen opnieuw in de maatschappij mee te draaien. Het volstaat niet hen gewoon een dak boven het hoofd te bieden. We moeten hier veel meer aandacht aan kunnen besteden.

Ik weet, mevrouw de minister, dat u er ook altijd een voorstander van bent geweest om de nodige aandacht te besteden aan zowel het welzijnsaspect als het aspect huisvesting. De twee moeten samen in ogenschouw worden genomen om succesvolle resultaten te kunnen boeken.

Beschikt u over een globaal cijferoverzicht van het aantal thuislozen in België? Kunt u ook de oorzaken ervan specifiëren? Wat is de aanleiding van hun thuisloosheid?

Welke inspanningen hebben u of uw voorganger al geleverd? Of welke inspanningen bent u van plan te leveren om thuisloosheid te voorkomen? In de beleidsbrief wordt er heel wat over geschreven en opgesomd, maar dat lost op het terrein nog niet onmiddellijk iets op. Zijn deze inspanningen al geëvalueerd, of staat er een evaluatie op het programma? Hoe zult u specifiek aandacht besteden aan het vrij nieuwe fenomeen van de thuisloze gezinnen met kinderen?

Mijn laatste vraag is zeer belangrijk, en ik weet dat u ze ook belangrijk vindt. Welke samenwerking kwam er tot stand tussen de welzijn- en de huisvestingsector? Kwam dit thema nog ter sprake in de denktank Wonen-Welzijn en is hierin de stuurgroep Thuislozen nog actief? Behaalde de samenwerking het beoogde effect, en zal dit geëvalueerd worden?

De voorzitter: Minister Heeren heeft het woord.

Minister Veerle Heeren: Jammer genoeg beschikken we niet over een officiële registratie van het aantal daklozen en thuislozen. Het Europees Observatiecentrum voor Thuisloosheid hanteert wel een cijfer, namelijk 17.000. Hoe men daaraan komt, weet ik niet. Wij beschikken wel over andere cijfergegevens, namelijk van het aantal personen dat binnen de thuislozenzorg van het algemeen welzijnswerk (AWW) begeleid worden. Deze gegevens tonen aan dat er eigenlijk weinig wijziging optreedt. In 2007 waren er 10.316 cliënten, in 2006 10.205, in 2005 10.070. Dat laatste was hetzelfde getal als in 2004. Er zit gelukkig weinig schommeling op. Het gaat natuurlijk nog altijd over heel veel mensen.

De begeleidingen op jaarbasis situeren zich tussen 3000 en 4000. Bij de cliënten die begeleid worden, komen diverse problemen voor. Van financiële of materiële aard zijn dat er ongeveer 40 percent, van psychische of persoonlijke aard 20 percent, van relationele aard ook 20 percent, administratieve of juridische problemen 13 percent. Dat geeft een indicatie van het soort problemen, maar niet over de oorzaak van thuisloosheid.

Er is een HIVA-onderzoek (Hoger Instituut voor de Arbeid) geweest in 2006, 'Zonder (t)huis'. Daaruit blijkt dat thuisloosheid altijd gepaard gaat met een cumulatie van gebeurtenissen die een stresssituatie meebrengen. De groep thuislozen is zeker geen homogene groep. Het is bijzonder moeilijk om er een typologie op te plakken en te werken met strikt afgebakende categorieën.

Er zijn wel een aantal risicofactoren en negatieve gebeurtenissen die ertoe kunnen leiden dat men in de thuisloosheid terechtkomt: het verlies van iemand, scheidingservaringen in de jeugd, een problematische gezinssituatie, relatiebreuken, het afbreken van sociale contacten, het verblijf in een instelling, psychische problemen, een verslavingsproblematiek, contacten met justitie of ongunstige materiële omstandigheden. Ik denk bijvoorbeeld aan het werkloos worden. Hopelijk neemt het fenomeen niet toe, want we zullen misschien een toename van de werkloosheid meemaken.

De vraag is welke inspanningen mogelijk zijn om thuisloosheid te voorkomen. De preventie van thuisloosheid moet bestaan uit een sociaal beleid met toegankelijke, laagdrempelige en gedifferentieerde welzijnsvoorzieningen. Wat de specifieke preventie van thuisloosheid betreft, is extra geïnvesteerd in de uitbouw van preventieve woonbegeleiding door de Centra voor Algemeen Welzijnswerk (caw), onder meer in Antwerpen, Gent, Kortrijk, Leuven, de Kempen, Brussel en Limburg. Een van de doelstellingen is thuisloosheid voorkomen door ambulante woonbegeleiding van sociale huurders die met uithuiszetting bedreigd worden. Ik beschouw dat als een waardevolle doelstellingen. Dat was een van de centrale boodschappen in het debat over een nieuwe sociaalehuurbesluit: woonbegeleiding en samenwerking tussen bouwmaatschappijen en algemeen welzijnswerk verdienen een plaats. Centraal staat de samenwerking tussen huisvestingsmaatschappijen – we mogen de sociale verhuurkantoren niet vergeten – en de welzijnssector. Een andere belangrijke partner zijn gemeenten en OCMW's. Als we dat netwerk kunnen sluiten, zullen we thuisloosheid van wie in deze sectoren woont, kunnen vermijden.

Preventieve woonbegeleiding werd in 2005 positief geëvalueerd door het Steunpunt Algemeen Welzijnswerk, zowel op het niveau van de cliënt – vermijden dat hij uit zijn huis wordt gezet – als op structureel vlak – de samenwerking tussen de verschillende huisvestings- en welzijnsactoren.

De preventie van thuisloosheid kwam de afgelopen maanden specifiek aan bod met betrekking tot de doelgroep van de jongvolwassenen. Er zijn verschillende

seminaries geweest met welzijns- en zorgsectoren met betrekking tot de opvang van die doelgroep. Onze administratie bereidt op dit moment een dossier voor met de resultaten van die seminaries en met de beleidsadviezen voor de komende maanden voor die zeer kwetsbare groep van jongvolwassenen.

U stelde ook een vraag over het vrij nieuwe fenomeen van thuislozen met kinderen. Hier tonen de registratiecijfers van het algemeen welzijnswerk aan dat 1434 kinderen of jongeren jonger dan 18 jaar binnen het onthaal en 1500 kinderen of jongeren jonger dan 18 jaar binnen de begeleiding van thuislozenzorg geregistreerd zijn. Dat zijn gegevens van 2007. Ten opzichte van onze bevolkingscijfers lijken dat vrij lage cijfers, maar het gaat natuurlijk wel altijd om gezinnen met kinderen, en dan zijn dat toch wel hoge cijfers.

We kunnen ervan uitgaan dat de meerderheid van die kinderen en jongeren minstens één ouder hebben. Uit een onderzoek van het Steunpunt Algemeen Welzijnswerk, getiteld 'Verbinding Verbroken', blijkt dat het vaak vrouwen zijn die vergezeld zijn door kinderen, die thuisloos worden.

Het onderzoek toont ook de feminisering van het probleem van de thuislozenzorg aan. Ook dat aspect hebben we al eens aan bod laten komen in de commissie Wonen. Het aantal vrouwelijke thuislozen is gestegen. In 1982 was dat 18 percent, in 2002 33 percent en in 2006 37 percent. Dat is een enorme stijging. Volgens het Steunpunt Algemeen Welzijnswerk ligt de verklaring grotendeels bij het toenemende partnergeweld en intrafamiliale geweld.

In het rapport komt eveneens naar voren dat vrouwelijke thuislozen veel jonger zijn dan mannen, en dat ze vaker vergezeld worden door kinderen. Twee derde van de thuisloze mannen heeft geen kinderen, terwijl bij de vrouwen slechts één op drie kinderloos is. Bovendien hebben de vrouwen meestal hun kinderen mee tijdens hun verblijf in een opvangcentrum of bij het begeleid wonen. Die vaststellingen geven een indicatie dat er inderdaad meer thuisloze gezinnen zijn met kinderen.

Het algemene welzijnswerk speelt een heel specifieke rol in die problematiek, via de ontwikkeling van aangepaste opvangsettings, zoals appartementen en studio's, en door te anticiperen op de aanwezigheid en de noden van kinderen, onder meer via aangepaste begeleidingsmodaliteiten.

Het spreekt vanzelf dat de doorstroming van thuisloze gezinnen naar een zelfstandige huisvesting bijzonder moeilijk is. We hebben in de sociale woningbouw bijvoorbeeld ook de vraag gekregen om daar de prioriteit aan te geven in het wachtlijstensysteem. De samenwerking met de sociale huisvestingssector en de betaalbaarheid van huisvesting op de private huisvestingsmarkt zijn daarbij van belang. De vraag is natuurlijk welke sleutels we daarvoor hanteren. Kun je ook gaan verhuren buiten het sociale huurstelsel? Daar liggen misschien opportuniteiten. Kunnen we daar gezamenlijke middelen in investeren?

De doelgroep van de thuisloze gezinnen met kinderen is een van de doelgroepen waarvoor doelgroepprojecten in het kader van het nieuwe socialehuurbesluit zinvol zouden zijn. Dat dateert van een half jaar geleden en zit nog volop in de opstartfase. Het zal de uitdaging zijn om dat over drie jaar grondig te evalueren en te kijken in welke mate mensen toch aan bod zijn kunnen komen binnen de sociale woningbouw.

Welke samenwerkingen kwamen tot stand tussen de welzijns- en de huisvestingssector? De uitbouw van de preventieve woonbegeleiding binnen de caw's bevindt zich duidelijk op het snijvlak van Wonen en Welzijn. Dat wordt ook heel positief geëvalueerd.

Het algemene welzijnswerk kreeg de volgende specifieke opdrachten. Eén: een lokaal samenwerkingsmodel tot stand brengen waarbij welzijnsactoren, huisvestingsactoren en lokale besturen hun beleidsplanning beter op elkaar kunnen afstemmen. Twee: thuisloosheid voorkomen door ambulante woonbegeleiding. Drie: het verbeteren van de toegankelijkheid van de sociale woningbouw voor cliënten van een caw die zelfstandig kunnen wonen. Vier: het huren buiten het sociale verhuurstelsel en het samenwerken met sociale verhuurkantoren. Wat dat laatste betreft, denk ik dat er een aantal mogelijkheden zijn.

Die samenwerking moet gericht zijn op een winwinsituatie. Wonen kan niet zonder Welzijn, en Welzijn kan niet zonder Wonen. Het is niet de bedoeling om elkaar vliegen af te vangen. Er moet netwerkvorming zijn tussen Welzijn, sociale huisvesting en lokaal sociaal beleid. Er zijn al een aantal proefprojecten.

De graad van betrokkenheid van onze lokale besturen en onze bouwmaatschappijen is heel verschillend. Er zijn weliswaar 308 gemeenten, maar de stad Antwerpen met haar half miljoen inwoners is iets helemaal anders dan plattelandsgemeenten met 5000 inwoners. Lokaal woonoverleg tussen welzijns- en huisvestingsactoren moet gestimuleerd worden. Dat is vandaag in zeven regio's operationeel. Ook dat verdient een evaluatie in de komende jaren en een nog betere verankering in een volgend regeerakkoord.

De denktank Wonen-Welzijn heeft adviezen uitgebracht met betrekking tot het basispakket sociale begeleiding dat verzekerd moet worden ten aanzien van de sociale huurders, de mogelijkheden van een doelgroepenbenadering in de sociale huisvesting en de uitbouw van een lokaal sociaal woonoverleg. Bij de totstand-

koming van het nieuwe kaderbesluit werd er rekening gehouden met deze adviezen, maar we weten ook dat de samenwerking tussen Wonen en Welzijn nog beter kan. In die zin kan ook de bijzondere ad-hoccommissie Wonen en Zorg daar een belangrijke opdracht in hebben om dat de volgende maanden te concretiseren.

Mijn voorganger heeft zich daartoe geëngageerd en heeft samen met mijn collega van het beleidsdomein Wonen aan de betrokken administraties de opdracht gegeven om het overleg tussen onze beleidsdomeinen opnieuw op te starten. U vindt in mij zeker een bondgenoot om dat de volgende maanden te concretiseren. Laat ons hopen dat we nog voor het einde van deze legislatuur kunnen aangeven wat werkt en wat niet, wie wat doet en welke mogelijkheden er zijn voor de verschillende doelgroepprojecten.

De voorzitter: Mevrouw De Wachter heeft het woord.

Mevrouw Else De Wachter: Mevrouw de minister, bedankt voor het uitgebreide antwoord. Ik had uw antwoord wel in die lijn verwacht. Het zou vreemd zijn geweest als we hier van u, die altijd zeer betrokken bent geweest bij Wonen, als minister van Welzijn plots een ander beeld hadden gekregen.

De essentie is dat het aantal thuisloze gezinnen met kinderen toeneemt. Dat moeten we absoluut meenemen. Een dergelijke situatie laat zijn sporen na, ook in het latere leven van die kinderen. We moeten aandacht besteden, niet enkel aan de thuisloosheid op zich, maar ook aan de begeleiding en dergelijke.

Mevrouw de minister, u geeft aan dat het belangrijk is dat er preventief op kan worden ingespeeld. U geeft ook cijfers van alleenstaande vrouwen met kinderen. In die groep is er ook een toename van de thuisloosheid. Ook daar kan de begeleiding nog intensiever.

Het is belangrijk om verder actief werk te maken van het gegeven Wonen-Welzijn. Ik zal de minister van Wonen hierover ook nog ondervragen. Het is goed om horen dat het opnieuw wordt opgestart, het is alleen jammer dat het zo lang heeft moeten duren. We hadden er veel sneller werk van moeten maken. Dat bent u met mij eens. De kans is bijvoorbeeld reëel dat de thuisloosheid door de economische crisis nog zal toenemen.

U geeft ook aan dat de lokale actoren een belangrijke rol te vervullen hebben. Dat is uiteraard zo. De middelen zijn onontbeerlijk om de lokale besturen hun volledige rol te laten spelen.

In de commissie voor Wonen is ook gezegd dat we dringend werk moeten maken van de evaluatie van de projecten voor het lokaal regionaal woonbeleid die al lopen, hoe kort de periode ook is. Je kunt het beleid pas uitbouwen op lokaal niveau als men er ook aandacht voor heeft. Het is bijvoorbeeld op lokaal niveau niet altijd eenvoudig om ervoor te zorgen dat de sociale huisvestingsmaatschappij aandacht heeft voor alleenstaande ouders met kinderen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Gerda Van Steenberge tot mevrouw Veerle Heeren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het project 'Training op maat van caw-medewerkers in het omgaan met intrafamiliaal geweld'

De voorzitter: Mevrouw Van Steenberge heeft het woord.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Mevrouw de minister, ik haal opnieuw een thema aan dat u na aan het hart ligt en ook sporen kan nalaten in het verdere leven van gezinnen en kinderen: het intrafamiliaal geweld en de oplossingen ervoor. Geweld tussen partners en geweld binnen het gezin moeten zoveel mogelijk voorkomen worden. Signalen en situaties van intrafamiliaal geweld moeten gezien en herkend worden, en mensen die geweld meemaken moeten weten waar ze dit kunnen melden en zien dat er gevolg aan gegeven wordt.

Op 7 juli 2006 werd een rondzendbrief opgesteld voor de versterking van de aanpak van intrafamiliaal geweld en partnergeweld en werd een budget beschikbaar gesteld om de aanpak van intrafamiliaal geweld in het algemeen welzijnswerk te versterken. In het kader hiervan werd het Steunpunt Algemeen Welzijnswerk een subsidie toegekend voor het project 'Training op maat van caw-medewerkers in het omgaan met intrafamiliaal geweld'. Dat liep van 1 september 2007 tot en met 30 oktober 2008.

Mevrouw de minister, ik had deze vraag gesteld in het kader van de begrotingsbesprekingen. Uw voorganger kon er toen nog niet op antwoorden en suggereerde zelf dat ik een vraag om uitleg zou stellen.

Doel van het project is het op maat samenstellen van trainingen voor caw-medewerkers (centra algemeen welzijnswerk). Er werden extra middelen geïnvesteerd om de deskundigheid van de hulpverleners in de caw's inzake intrafamiliaal geweld te verhogen via een opleiding.

Hoe is het project verlopen? Hoeveel deelnemers waren er voor dit project? Welke prioritaire trainingsnoden werden vooropgesteld? Komt er een follow-up van

dit project en zo ja, hoe? Zijn er al conclusies? Ik weet dat het daarvoor vroeg is, maar u bent zo snel dat u dat misschien al kunt. Wordt het project hernomen? In de actieplannen zijn extra middelen voor opleiding vastgelegd. Hoe zal de opleiding eruit zien? Over welke extra middelen gaat het?

De voorzitter: Minister Heeren heeft het woord.

Minister Veerle Heeren: U hebt de vraag gesteld bij de bespreking van de beleidsbrief begin december. Het is nu beter mogelijk om u een gedetailleerd antwoord te geven.

Het opleidingsproject werd uitgevoerd door het Steunpunt Algemeen Welzijnswerk met een extra subsidie van 13.750 euro. De evaluatie is zeer goed. Het project is zeer vlot verlopen. Er werden 225 medewerkers uit 23 caw's bereikt. Dat is een zeer hoog percentage. De groep was natuurlijk zeer heterogeen, van onthaal- en begeleidingsmedewerkers uit de ambulante of de residentiële werking tot medewerkers die uitdrukkelijk de opdracht hadden op te treden bij situaties van intrafamiliaal geweld en medewerkers die er af en toe mee werden geconfronteerd.

Inzake de prioritaire trainingsnoden die voorop werd gesteld, werd aan alle caw's gevraagd om de eigen noden binnen hun werking bij de aanpak van intrafamiliaal geweld aan te geven. Op basis daarvan werd per caw een vormingspakket, dat bijna op maat was, opgesteld. Het ging over een vormingspakket dat was gespreid over drie dagen. Elk vormingspakket bevatte volgende onderdelen: werken met kinderen/jongeren rond intrafamiliaal geweld, uitleg over en inoefenen van methodes om kinderen en jongeren te betrekken bij de begeleiding zelf, uitleg over en inoefenen van het werken rond veiligheid, uitleggen over en inoefenen van het bespreekbaar stellen van geweld, uitleg over signalen van intrafamiliaal geweld, uitleg over gevolgen van het geweld en uitleg over de fenomenologie van het geweld in gezinnen.

De training maakte het mogelijk de kennis van heel wat caw-medewerkers enorm te verhogen. Dat geldt ook voor het verkrijgen van het inzicht in de relatie- en gezinspatronen. Op die manier wordt de scope over dat toch wel moeilijke thema vergroot. De sensibiliteit voor signalen van intrafamiliaal geweld wordt eveneens verhoogd, evenals de laagdrempelige en systeemgerichte aanpak die noodzakelijk is bij het werken rond intrafamiliaal geweld.

Wat ik zelf heel belangrijk vind, is het bespreekbaar maken van het probleem, het werken rond veiligheid, het betrekken van de partner en de kinderen, het aanleren, het instuderen en het inoefenen van vaardigheden. Kortom, het is een zeer positieve evaluatie.

De werking van de caw's betreffende de aanpak van partnergeweld zal in april 2009 geëvalueerd worden. Misschien is er nog een mogelijkheid om het hier aan bod te laten komen.

Het Steunpunt Algemeen Welzijnswerk stond in voor de redactie van het boek 'Kans op slagen. Een integrale kijk op geweld in gezinnen'. Daarbij aansluitend werd een methodiekenmap ontwikkeld met als titel 'Aan de slag! Werken rond partnergeweld binnen de context van een caw'. Op basis van de evaluatie van het aanbod in het caw zal de methodiekenmap aangepast en aangevuld worden.

In 2009 volgt er zeker een tweede, meer verdiepende vorming. Er is in 2009 geen extra subsidie gepland voor een herhaling van de basistraining. Indien er vanuit de caw's nog vraag is naar deze training, kunnen de lesgevers uiteraard gecontacteerd worden. De centra zullen dan wel zelf moeten instaan voor de financiering.

De voorzitter: Mevrouw Van Steenberge heeft het woord.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. Bij het begin was ik zeer verheugd dat zo veel medewerkers aangesproken waren. 225 medewerkers op 23 caw, dat is toch wel zeer veel. Na uw laatste zinnetje was ik al wat minder blij. Iedereen was toch wel zeer tevreden. Ik hoopte dan ook dat er een vervolg zou komen van het project. Bij de evaluatie zullen we zien of de caw's voldoende middelen hebben of dat het mogelijk is via een omweg de caw's te subsidiëren.

Het bespreekbaar maken van de problematiek binnen het gezin, binnen de caw's, bij de medewerkers is ook voor mij zeer belangrijk. In de politiezone in Erpe-Mere/Lede is intrafamiliaal geweld een van de belangrijke punten waarrond wordt gewerkt. Als het bespreekbaar maken van het probleem een van de thema's is, wil dat dan zeggen dat mensen die het slachtoffer zijn van intrafamiliaal geweld aangespoord worden om klacht in te dienen? Kunnen de caw's en de lokale politie daarover samenwerken? Het ene is een Vlaamse en het andere een federale bevoegdheid, maar samenwerking is erg belangrijk. Men zou toch eens moeten nagaan in hoeverre samenwerking tussen de caw's en de politie mogelijk is.

Minister Veerle Heeren: Uw laatste suggestie is in elk geval de moeite waard.

Wat het budget betreft, zal ik u zeker niet ontgoochelen. Het is duidelijk de bedoeling om dit jaar te focussen op een tweede vorming, die verder bouwt op de eerste. Ze moeten samen worden geëvalueerd. Een basisvorming kan om de twee of drie jaar worden aangeboden. Als men een heel grote doelgroep bereikt, dan moet de vorming worden aangeboden aan nieuwe mensen in de sector. Dat is ook logisch.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: We zijn allemaal van plan om te blijven. Als de bespreking niet voor de verkiezing kan, zullen we daarover daarna wel een vraag stellen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

BIJLAGE

Bijlage bij de vraag om uitleg van de heer Bart Caron tot mevrouw Veerle Heeren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de resultaten van het UNICEF-rapport over de veranderingen in de kinderopvang:

Uitgaven kinderopvang in 2009

~~investeringstoelagen kinderdagverblijven~~		~~0~~
Kinderdagverblijven		194.898
Diensten voor onthaalouders		139.420
Initiatieven buitenschoolse opvang		13.857
Vorming kinderopvang		342
Projecten kinderopvang		1.270
Projecten Derde Arbeidscircuit		3.492
Financiële ondersteuning mini-crèches en zelfst. KDV		55.301
verzekeringen		26
Startpremie		458
Specifieke zorgbehoefte		1.614
Buurt- en nabijheidsdiensten		4.897
Gemandateerde voorzieningen		2.094
TOTAAL	417 669	

(is overgeheveld naar VIPA, maar bedraagt zeker niet 0)

Vlaams Parlement – 1011 Brussel – Tel. 02/552 11 11 – Fax 02/552 11 22